

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Égy évre ..... 24 korona.
Égy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Égy évre ..... 28 korona.
Égy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
3-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesülé-
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 351.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ

STAUBER JÓZSEF

Kedd, december 3.

Mai számunk főbb közleményei:

Dolgos parlament.
Ki élmezsi az aradi árvákat.
Felavatták az aradi Nők Otthonát.
Tanítónő a növendékei ellen.
„Birodalmi gróf ur, ön csaló!...“
Németország szövetségi hűsége.
Új országok a Balkánon.
Izgalmak egy matinén.
Elzúllott aradi uri fiu.
Tarkaságok.

A szövetség — egymás között.

Arad, december 2

Mialatt az eseményeket figyelő szemünk izgatottan ugrik Szentpétervár, Belgrád és Bécs között, szinte alig vesszük észre, ami a Balkán szövetségen belül történik. Pedig ez nemcsak igen érdekes, embereket és népeket jellemző, de úgy látszik, hogy igen komoly dolog, és lehet, hogy fordulatokra ad alkalmat.

Két távirat is jelenti, két különböző helyről jövő, — ami tehát a háborus időkben is közelebb hozza a valószínűséget, — hogy *Bulgária és Görögország között erős nézeteltérés van, sőt talán ennél is komolyabb valami. Szinte operettszerű az ügy, a véres keretben.* Amíg Bulgária a törökök ellen harcolt, annyi bőkezűséggel pazarolva a vért és fiatal életet, aminőre a háboruk története kevés példát mutat, amialatt véres fejjel, de föl nem tartóztathatóan ment előre Drinápolyig és a csataldzsai vonalig, addig a szövetségesei — hódítottak. Szerbia bevonult Albániába, ahol szinte nem is talált fegyveres ellentállásra; a török helyőrség kivonult előlük s azt

mondta az albánoknak: „velünk eleget veszekedtetek, veszekedjétek most már a szerbekkel, talán velük jobban boldogultok“; Görögország pedig hasonló könnyű körülmények között, lefényképezett parádében vonult be Szalonikibe, s megállapította, hogy Szaloniki, az „isteni város“ csak a görögöké lehet. Bulgária pedig, miután a fegyverszünetért folyó tárgyalások alatt lassan-lassan lemondott Drinápolyról, sőt talán Kirk-kilisszéről is, azon töpreng, hogy miért is adta ő a legtöbbet a háborunak a szövetségesei közül? És a szövetségeseire néz: „ezek lakmároztak, amíg mi harcolunk“, — mondhatja a régi költővel. Ugy látszik azonban, nem nyugszik meg a különös szereposztásban, hanem visszaköveteli a görögöktől Szalonikit, amelyet a görögök a közös megállapodástól eltérően, ígéretet szegve szálltak meg a bolgárok előtt.

Hogy most már össze fognak-e ezen ütközni a bolgárok és a görögök, azt nem tudni. A mese falánk oroszánjaihoz hasonlítana, ha a balkáni államok, miután a törököt megették, most egymást kezdenék megenni, elannyira, hogy mindegyiknek csak a sörénye maradjon meg. Aztán még nem is ették meg Törökországot; hiszen azok a föltételek, amelyek mellett a bagcekiői fegyverszünetet aláírták, nagyon elárulják, hogy a bolgárok fölénye a törökökkel szemben a csataldzsai vonalon sokat vesztett és hogy a harc folytatásától inkább Bulgáriának kell tartani, mint az ázsiai segítséggel gyarapodó törököknek. Ha pedig a fegyverszünet nem fejlődik békekötéssé, milyen helyzete lehet a balkáni szövetségnek, amely előlről a törökkel, oldalt pedig egymással áll harcban?

Valószínű, hogy erre az egymás közötti

háborura nem kerül a sor. A nagyhatalmak mind jobban kezdig hangoztatni az elvet, hogy a török területeken történt „fegyvertények“ nem jelenthetnek és nem teremthetnek végleges nélyzetet; hiszen első bizonyosság erre Albániának immár befejezett függetlensége. Ha a harcok elülnek, akkor a nagyhatalmak fognak térképet korrigálni, amint az a berlini kongresszuson történt a San-stefanói béke után. Európa fog itélni, igazság szerint, s talán a szerint is, hogy melyik államnak van több és hatalmasabb barátja a nagyhatalmak között.

A barátságoknak ilyen változó voltát, a szövetségi hűség ilyen fordulását megszívelheti Szerbia, a mely Oroszország segítségét várja, a mialatt Ausztria-Magyarország érdekeit nem akarja respektálni. Hogy ez a segítség bekövetkezik-e, erős lesz-e, állandó lesz-e, s ha a segítség győz, magának fog-e szerezni, vagy Szerbiának is juttat valamit, — ezek a jövő bizonytalanságai. Az azonban bizonyos, hogy Szerbiát megviselte a harc, a Balkán államokat szintén: ha Szerbia nem kíván többet, mint a mire gazdasági érdekeinek szüksége van és a mi Ausztria-Magyarország politikai érdekeit nem keresztezi, akkor bekövetkezhetik és bekövetkezik a biztos béke, pihenő, termelő munka, a gyarapodás. Csodálni való lenne, ha Szerbia ezeket a bizonyosságokat fölládozna amazokért a bizonytalanságokért, a melyekre — legalább nyíltan és bevallottan, — reménybeli nagy szövetségese még biztatást, ígéretet se adott.

A helyzet ebben még bizonytalan. Az orosz külpolitika szívárvány-üvegje minden nap változtatja színeit és hol reménybe ug-ratja, hol meg rémületbe ejti a békét lesőket. Ma inkább az utóbbira adott alkalmat,

Egy éjszaka Algirban.*

Irtá: Horovitz Gusztáv.

Ejfel elmúlt, mikor Musztafa erélyes sürgetésére távoztunk a földi paradicsomból, hogy a már rövidülő éjszakát kellőképpen kihasználhassuk. A sötét utcából hamarosan kikertültünk a Rue Bab-el Quedra, onnét fel Algir gettojába a Rue Marengoba. Hosszu, emeletes házsorokkal teleépített utca, melyben éjszaka ép olyan lármás élet folyik, mint nappal. Az isten tudja mikor alszanak itt az emberek. Legalább is az arab városrészekben éjjel-nappal egyformán hemzseg a tömeg, és aki alszik az is az utcán végzi el ezt a dolgát, cseppet sem alteráltatva magát az európai fülnek szinte elviselhetetlen lármától. Kapuk lépcsőin, apró arab kévéssátrak fapadjain elnyújtózkodva alszik a jámbor muzulmán és általában a paradicsom millió gyönyörét szűrősi. Ha felébredne megborzadna a nyomorúságos kontrasztból. Arcán a legyek lakmároznak, verejtéktől csapzó kobakjáról lecsuszik a turbán és a sok borotválástól kisebesedett koponyáját belepik az éjjeli bogarak. Nem valami esztétikus látvány, de hozzá tartozik Algir képéhez.

A Rue Marengón még éjjel is kikönyökölnek

az ablakokon az olajbarna arcusidó asszonyok és onnét dirigálják az utcán baksis után futkosó porontyaikat. Ezeknek a fúrge gyerekeknek minden idegen *inglice*, és képesek az egész városban át csataordítással az ember után futkosni.

— *Sepics inglice, une sou*, kiáltással mindaddig, míg egy souval és egy két pofonnal le nem rázzák őket. A pofon sou nélkül mit sem ér.

A Rue Marengó közepénél megérkezünk a híres vagy inkább hírhedt *Rue de la Kasba* feljárójához. *Négyszázkilencvenhét* lépcső vezet végig Algir jeme legkeskenyebb és legérdekesebb utcáján, melynek minden háza a szerelem tanója. Több mint négyezer papnője a szerelemnek él a Kazbában, és naponként legalább *ötven-ezer* ember keresi fel, akár érdeklődésből, akár más célból Algir szerelmi városrészét.

Fegyveres szpahik patroulliroznak éjjel nappal a Kazbában és bizony gyakran akad dolguk. *Dzellila* a hetven éves kurtizán nagyon hamar kerül nézeteltérésbe Dupont zuávvál a kialakított és letagadott *huzs centime* miatt s ilyenkor jó ha kéznél vannak a szpahik, mert Dupont ur a gyors kezű provencei gyerek hamar huzza ki a gyíkösöt, viszont Dzellila harci kiáltására pillanat alatt terem elő vagy harminc rikácsoló hangú hölgy, akik készek elevenen megnyuzni a smucig franciát. Ezért kell a szpahi a Kazbában s tekintettel arra, hogy a szerelmi élet a 497 lépcsős utcában sohasem szünetel, a szpahik is állandóan permanenciában vannak.

Algir kazbájára a legjobb hasonlat a Japán *Yoshivara*, természetesen, hasonlatról lévén szó, a megfelelő különbségekkel. A Yoshivara papnőit már gyermekkoruktól kezdve nevelik a gésa hivatásra, s bizonyos nimbus veszi őket körül. A Kazba lakói magukat nevelik s semmiféle nimbus sem környezi őket. Vannak tradícióik, van kultuszuk, nem kitaszítottjai a társadalomnak, de miben sem különböznek, legalább hivatás tekintetében az európai kurtizánoktól.

Életmódjuk azonban feltétlenül számíthat minden idegen érdeklődésére. Mondjuk, köztársasági alapon élnek. Alig van a Kazbában olyan ház, ahol ne találunk egy, legalább hatvan vagy még idősebb delnőt, aki a ház lakói felett parancsnokol. Az agg duenna, akinek leányai, sőt unokái is bejegyzett szépségei a Kazbának még maga is kivézi részét a Kazba szerelmi életéből és ő van hivatva az alsóbb néposztályt minimális díjtételek mellett boldogítani, de féltékenyen őrködik azon, hogy az unokák legalább megfelelő viszonyokat kössenek és a család anyagi javait gyarapítsák.

A legtöbb ház egy emeletes kalitka. Szűk, sötét lépcső vezet fel az emeleti ágyházba, ahol az asszonyok alszanak. Külön, menyezettel eltakart széles ágy jut a ház urnőjének, míg a többiek a földre ágyazott szalmazsákokon alsznak. Ha nagyobb a ház és többen lakják, úgy van még néhány hálószoba az emeleten, ahol

* Részletek szerző most készülő könyvéből. Első két közlemény lapunk november 9-iki és 20-iki számában jelent meg.

azzal a cáfolattal, hogy nem küldött üzenetet a szerbekhez a lehiggasztásuk érdekében. Pedig a harcba állás ideje alatt közeledik a béke ünnepe, a karácsony. Vagy ez azért nem sürgeti az oroszokat, meg a szerbeket, mert az óhitű naptár szerint ez két héttel később érkezik meg, mint a Gergely-naptárt számító Európában? . . .

Dolgos parlament.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Arad, december 2.

A költségvetést általánosságban megszavazta ma a képviselőház és nyomban megkezdte a részletes tárgyalást is. Valószínű, hogy öt-hat ülésen a részletes tárgyalással is végeznek és így a jövő hét derekán már alkalmasint ismét elnapolhatják a Házat.

(A Ház előtt.)

Az ellenzéki képviselők ma reggel újra az Országház-kávéházban gyülekeztek. Vagy 25—30 képviselő lehetett együtt tíz óra tájt, köztük volt *Justh Gyula* is. Negyed tizenegy után a képviselők elmentek a képviselőház elé, ahol a rendes esendőr és rendőrcsapat őrködött, *Pavlik* rendőrfelügyelő fogadta ezuttal is az ellenzékieket.

— Parancsom van ő excellenciájától az elnök úrtól, hogy csupán a ki nem tiltott képviselő urakat bocsássam be, a kitiltott urakat nem engedhetem be a képviselőházba.

— Állapítsuk meg, — mondta erre *Semvencsényi György*, hogy a képviselőházat fegyveres erő veszi körül.

Néhány képviselő tiltakozott még.

— Ugye, ön az az ur, — kérdezte valaki — akit Tisza Istvánnal együtt tüntettek ki?

Ezt a megjegyzést derültséggel fogadták, ezután a kis csapat a hozzája csatlakozott kis számú közönséggel eltávozott.

Közben állandóan esett az eső és alig hogy az ellenzékiek elmentek, a csendőrök és a rendőrök tulnyomó része futólépésben az Országház-térre eső kapun keresztül a Házba sietett. A további őrködés fölöslegessé vált. A kapu előtt mindössze tíz-tizenöt rendőr maradt.

(Belügyi mizériák.)

Az ülést féltizenegykor nyitotta meg *Tisza István* gróf, *Lukács László* miniszterelnök jelentést tett a Háznak a Szerbiával szemben elrendelt utlevélkényszerről.

A költségvetési vitában *Niamesny Mihály*

volt az első szónok, aki a törvényhatósági közigazgatás kérdéseiről beszélt; szerinte a közigazgatási tisztviselői karnak nem csupán elméleti képzettséggel kell bírnia, hanem gyakorlati ismeretekkel is, mert a megyei közigazgatásra a jövőben egyre nagyobb gazdasági feladatok is hárulnak. Van azonban bizonyos ügyek, amelyek nem kellene fogalmazó tisztviselőkkel végezteni, hanem csekeiyebb képzettségű szakemberekkel.

Pejacsevics Tivadár gróf a horvát képviselők nevében nyilatkozatot olvas föl, a melyben arra hivatkozik, hogy a horvátok sérelmeinek már rég megígért orvoslása még mindig kesik és a vasúti pragmatika ügye még mindig csak a horvát kormányval való tárgyalás stádiumában van. A dolgoknak állapota mellett a horvátok most ez egyszer még megszavazzák a költségvetést, főként a monarchia nehéz külsőpolitikai viszonyaira való tekintettel, de kijelentik, hogy ha a legközelebbi jövőben nem rendezik a vasúti pragmatika ügyét, akkor ebből a legmesszebbmenő konzekvenciákat fogják a horvátok levonni. Az elnöknek a horvát felszólalásokra vonatkozó nyilatkozatával szemben arra hivatkozik, hogy a horvát felszólalás jogát a kiegyezési törvény biztosítja és ennek alapján, de a gyakorlat alapján is megkivánhatják a horvátok, hogy horvát nyelvű beszédeiket a naplóba is fölvegyék.

Elnök kijelenti, hogy a horvát felszólalások jogát respektálja, de a horvát beszédeknek a naplóba való fölvétele csak a koalíció idejében volt gyakorlat, melyet a mai országgyűlés megváltoztatott.

Janiga János a szabadkai vasúti állomás kibővítését sürgeti.

Elnök az általános vitát berekeszti s a Ház a költségvetést általánosságban megszavazza.

Nagy Ferenc előadó pár szóval elfogadásra ajánlja a kisebb tarcák költségvetését, melyet vita nélkül meg is szavazzák.

Sándor János előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a belügyi költségvetést.

Giesswein Sándor a közigazgatás reformjával foglalkozik, amelyet csak a választójogi reformmal kapcsolatban lehet megoldani, megpedig úgy, hogy minél centralizáltabb a közigazgatás, annál szélesebb alapokra kell helyezni a választójogot. A választójog reformjának azonban meg kell előznie a közigazgatás újjászervezését. Szóváteszi a szegényügyi és közegészségügyi közigazgatás sok fogyatkozását, a kórházügy szomorú állapotát. A kóbor cigányok dolganak rendezését is egyik kormány a másik után ígéri meg. Tervek és törvényjavaslatok készültek már ennek a kérdésnek megoldására, de a valóságban, apró közigazgatási szabályozásokon kívül, nem történt semmi. Erre vonatkozóan indítványt terjeszt elő s a szegényügy és a csavargók dolganak rendezése iránt törvényjavaslat beterjesztését kívánja.

Almásy László felszólalása után, aki elfogadta a költségvetést, az ülés véget ért.

csak kivételes megtiszteltetés útján kap szállást idegen. A ház, alig másfél méteres szobái a földszinten az utcára nyílnak. Ezt a földszintet a lépcsőzetes emelkedés következtében úgy kell elképzelni, hogy egyik-másik háznak hat, sőt tíz ilyen földszintre nyíló szobája is van. A gyengén megvilágított szoba ajtaját olcsó színes függöny helyettesíti, mely mindaddig szét van tárva, míg *Zulejkához* vagy *Dzsellilához* látogató nem jön, akinek tiszteletére aztán a függönnyt behuzza és ez a lenge takaró megvédi a szoba szent misztériumait minden kandi tekintet elől.

Igazán liberális tiszteletben tartása ez az egyéni életnek és megbízható információim vannak arról, hogy nem volt arra eset, hogy valaha is fellebbentették volna a szerelem szent perceit takaró ajtófüggönnyt Algirban, Tuniszban, vagy bárhol is a Keleten.

Musztafa ismer mindenkit a Kazbában és ennek köszönhetjük, hogy még a bárondó sem kerülheti el a megszólítást. A szent aphrodiziák gyönyöreit kínálják a Kozba papnői félreérthetetlen formában és amíg mi pirulva akarunk menekülni, addig nincs a Kazba járókelői között egyetlen ember sem, aki akár mosolyogna is ezeken a jeleneteken, vagy kíváncsiskodnék, avagy pláne mulatna zavarunkon. Ezek a dolgok itt az élethez tartoznak és amit az élet kínál, azon nincs mit meglepődni, Algirban legalább ezzel a filozófiával élnek az emberek, s hitetvre mondom, jól élnek,

Két órán át jártuk a Kazbat, mire lekerültünk Algir európai fertályába. *Musztafa*, a faradhatatlan *Musztafa* szinte hipnózis alatt tart bennünket és hurcol magával, tovább, tovább, új látnivalók felé. A Kelet egzotikumai után az Algirba piántált Páris akarla bemutatni. Mert miniatűr kiadásban azt is megkaphatja Algirban az idegen. A párisi Montmartre minden specialitása megvan a franciák afrikai fővárosában és a Hotel Suisse éjjeli élete miben sem különbözik a párisi Moulin rouge leghírhedtebb bachananciától. A Chat noir tünderei Parisban jártak ki az egyetemot és *Musztafa* családva látja, hogy a szerinte legerdekesebb és legizgatóbb gyönyöröket ridegen visszautasítjuk és eismérésünket csupán, — de ezzel teljes mértékben — *Fatma*, *Zoraya* és *Valide* felejthetetlen produkcióival tudta kiérdemelni.

Rövidék az algiri éjszakák és sokat kínálnak — *Musztafa* szerint. Az idegen hamar betelik az algiri éjszakák misztériumaival és menekül az algiri este búbájához, amit a természetnek köszönhet. Káprázatos vegetációja, a tengerrel áramló enyhe szellő, a Place de la Républiqueen hullámzó embertömeg legalább is annyira vonzó algiri specialitás, mint a Kazba négyezer hurija és a Chat noir viharezett kurizánjai.

Felavatták az aradi Nők Otthonát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 2

Vasárnap délelőtt avatták fel lélekemelő ünnepe keretében az aradi Nők Otthonát. Ez az új intézmény ismét azt bizonyítja, hogy nincs az országban város, melyben oly lelkes szerelettel kelmenek versenyre urhölgyek és férfiak valamely humanus eszme, intézmény megvalósítására, mint Aradon. A polgári jótékony nőegylet lelkes elnöknőjének özv. *Purgly Lajosnának* és az egylet buzgó tagjainak dicsőségére válik az aradi Nők Otthona, a szép gondolat és annak méltó kivitele.

A felavatási ünnepségre vasárnap délelőtt szorongásig megtelt a Demeter-utca 63c. számú ház előkelő és szép közönséggel. Ott voltak többek között: báró *Urban Ivánné*, *Friebeisz Miklósné*, báró *Urban Peterné*, *Vásárhelyi Jánosné*, *Hausser Károlyné*, *Kneffel Lajosné*, *Gutzjahr Mihálné*, gróf *Breda Viktorné*, dr. *Müle Lajosné*, *Lócs Rezsóné*, dr. *Tisch Mórné*, *Szabó Albertné*, *Tenner Józsefné*, *Hartmann Beláné*, dr. *Prohaszka Lászlóné*, br. *Bánhidy Antalné*, *Frint Lajosné*, *Varjassy Árpádné*, *Ábray Lajosné*, dr. *Varjassy Lajosné*, *Hudetz Ferené*, *Purgly Lászlóné*, *Haberger Györgyné*, *Hoffmann Antalné*, *Barkó Ferencné*, *Urban Iván báró jóispán*, gróf *Breda Viktor*, *Friebeisz Miklós*, *Varjassy Lajos polgármester*, *Purgly László*, báró *Urban Péter*, *Kintzig János*, *Kovács Vince*, *Balázs Ferenc*, *Frint Lajos*, *Barkó Ferenc*, *Szathmáry Gyula*, *Dálnoki Nagy Lajos*, *Kadas Kálmán*, dr. *Robitzek Ágoston*, *Steinhardt Mór*, *Tsch Mór dr.*, *Maresch Gyula*, *Hoffmann Antal*, *Kosztka Gusztáv*, *Hartmann Béla*, *Réthy Viktor*, *Tagányi Gusztáv*, *Bercsényi Béla*, *Lovich Gyula* és *Halmay Andor* és még sokan.

Az otthon helyiségeinek és kitűnő berendezésének megtekintése után az udvaron gyűlésezett össze a közönség az ünnepélyes megnyitási aktusra.

Lócs Rezső városi gazdasági tanácsnok, mint a polgári jótékony nőegylet főtitkára szép és lendületes beszédben mondta el a Nők Otthonának létesülését. Visszatekintettek a múltba, a polgári jótékony nőegyletnek nemes munkájára, melyet az árva nevelésében fejtett ki, majd a szegény özvegy asszonyok havonkénti segélyezésében tanultott, míg végre teljes energiával törekedett arra, miként a mostani rendkívüli nehéz megélhetési viszonyok között gyámoltjaik egy részének nyugalmas és békés otthonot teremtsen. Ez az otthon itt — ugymond — megvalósulva áll, hogy a nyilvánosságnak átadassanak. Bar tilalom előtt áll, mégis kénytelen azt megszegni, hogy szerény szavakban úgy a polgári jótékony egylet, mint minden humanusan érző egyén, valamint az Otthonlakoi nevében a legmélyebb hálával adózzék özv. *Purgly Lajosné* fővédasszonynak és *Ábrai Lajosné* alelnöknek, mint hű segítőjének a nemes munkáért, hogy az Otthon-t megteremtették.

A főtitkár meleg hangú tudózkodását özv. *Purgly Lajosné* a megilletődés hangján köszönte meg és arra kérte e város nemesen érző közönségét, hogy támogassák e munkájában továbbra is oly lelkesen, mint eddig, akkor az intézet virágozni fog.

Varjassy Lajos polgármester szólalt fel ezután és őszinte melegséggel jelentette ki, hogy a jótékonyaságnak legszébb jutalma lehet az a köszönet és hála, amelyet most a város közönsége nevében tolmácsol a polgári jótékony nőegyletnek és kiváló fővédasszonynak. Erdemes és nagy munka az, amelyet a partfogásra és a város közönségére méltó egyesület kifejt és amellyel ezt a most megnyitott nagy intézményt is létrehozta. Ez a jótékony munka a legnagyobb mértékben érdemes a város közönségének igazi hálájára.

Ezután *Lukács Ottó* minorita-rendfőnök avatta fel az otthon helyiségeit a következő valóban szép és költői hangú beszéd kíséretében:

— Meg-állom, mindig jóleső érzés tölti el alkemet, valahányszor felhívást kapok, hogy egy házat, vagy lakást megszenteljek, mert ebben a felhívásban ott látom a vágyat, hogy az illető ház lakói magukat és családjukat az Isten különös oltalma alá óhajtják helyezni s ott látom a nemes elhatározást, hogy az illetők életüket akként óhajtják berendezni, hogy az Isten szent akaratával és törvényeivel semmi körülmé-

nyek között ellentétbe ne kerüljenek. Ez a vágy és elhatározás pedig különösen a mai korban fölöttébb kedves és tisztelőreméltó.

De fokozott örömmel fogadtam a felhívást, hogy az egyház imádságával és szertartásával a Mindenható áldását és oltalmát kérjem le erre a házra, melyet nem az önző ember emelt a maga számára, hanem a legnemesebb felebaráti szeretet emelt a mások számára, amelynek célja, hogy egy családba gyűjtse össze azokat a nőket, kiknek vállaira az önállóság, vagy jobban mondva az egyedüllet elviselhetetlen teherként nehezedik s akik támasz nélkül ott künn a világban az élet küzdelmeivel és viszontagságaival szemben gyöngéknél érzik magukat.

És midőn e megtisztelő felhívásnak ezennel eleget tesztek, mindenekelőtt mély tisztelettel köszöntöm a Polgári Jótékony Nőegyesületet, mely immár több, mint hét évtized óta áll a legnemesebb erények egyikének a cselekedetekben megnyilatkozó felebaráti szeretetnek a szolgálatában, de amely egész jótékony működésére talán most tette rá a legszebb koronát, midőn nagy áldozatok árán megszerezte ezt a házat, hogy benne, ha mindjárt szerény keretekben is nyugodt megélhetést biztosítson azoknak, akiket eddig ilyen otthon hiányában csak apró pénzbeli segélyekkel támogatott. Köszöntöm különösen az Egyesület nagyérdemű Elnökőjét és Védőasszonyait, kik ezen otthon létesítésének munkájába belevitték egész lelküket s akik a női lélek finomságával s a szeretet talá lékonyosságával hónapok óta fáradoznak azon, hogy ezt az otthont pártfogoltjaik számára minél meghittebbé és barátságosabbá tegyék.

Mélyen tisztelt Hölgyeim! A szeretet isteni erény. Isteni nemcsak azért, mert az Isten keze oltotta lelkünkbe, hanem azért is, mert annak gyakorlása leginkább hasonlóká tesz bennünket az Istenhez, ki nemcsak kegyelmét árasztja szét a világban s nemcsak lelki kincsekben részesíti az embereket, de testi szükségleteiről is gondoskodik, midőn az eső harmatával s a napfény jóságos melegével termékeny teszi földünket s midőn a Zsoltáros szavai szerint, „felnyujtván kezét, betölt minden élőket áldásával.” A szeretet leginkább hasonlóká tesz bennünket isteni Üdvözítőnkhez, aki földi életében az irás szerint körüljárt s mindenütt jót cselekedett s aki az Isten szerelére vonatkozó parancs után mindjárt a felebaráti szeretet parancsát tette a törvény első és legfőbb parancsolatává.

Ámde, ha a szeretet isteni erény, akkor annak gyakorlása különösképen méltóvá tesz bennünket az Isten áldására. Nos, ezt az áldást kívánom én ezen ünnepélyes alkalommal a Polgári Jótékony Nőegyesület vezetőségére és minden egyes tagjára, midőn azt kívánom, hogy azok, akik a fájdalom megszüntetését tűzték ki nemes életük feladatául, a saját apasztalataikból sohasse ismerjék meg, hogy mi az a fájdalom s akiknek legfőbb törekvésük, hogy a szenvedők könyveit felszárítsák, maguk csak akkor sirjanak, mikor, mint most a Nagyságos Elnökasszony nál látjuk az öröm s a jócselekedet megnyugtató tudata csalja ki a könyveket szemekből.

És most azokhoz fordulok, akik ennek a kedves meleg otthonnak lakói lesznek. Azt hallom, hogy ez az otthon már be van népesítve s én mégis új vendégeket jelentek be s arra kérem Önöket, fogadják őket szívesen maguk közé. Ezen új vendégek alatt azokat a különböző erényeket értem, melyek nélkül, bármilyen nyugodt, megelégedett s boldog életet nem élhetnek.

Ilyen vendégül jelentem be mindenekelőtt a házat, az intézet alapítói és jótéveit iránt. Mi mindnyájan, akik itt együtt vagyunk, tanui lehetünk annak, hogy azok a nemeslelkű hölgyek, akiknek lelkében az otthon gondolata megfogamzott, mily nagy örömmel s mily készséges jóakarattal fáradoztak azon, hogy az ige minél előbb testet öltsön. Édes anya nem készítheti nagyobb gondnal és több szeretettel a meleg, puha fészket gyermekei számára, mint ők készítettek ezt az otthonot az Önök számára. A legkisebb tehát, ami Önöket ezért a jóakarattal s buzgó fáradozásukért méltán megilleti, a hála az Önök részéről s én hiszem, hogy Önök erről a kötelességről velük szemben nem is feledkeznek meg sohasem.

A másik vendég, aminek szintén állandóan itthon kellene lennie e falak között: a béke. A mindennapi tapasztalat bizonyítja, hogy ott, ahol többen vannak együtt, ahol több, egymással talán ellentétes természetet kerül együvé, nagyon hamar kitör a viszály, ha mindenki makacsul ragaszkodik a maga akaratának érvényesítéséhez. Sok lemondásra, sok türelemre és önlégyőzésre van szükség, ha azt akarjuk, hogy mellettünk mások is jól érezzék magukat, de ebből a lemondásból, ebből a türelemből fejlődik ki a béke,

mely a családi együttélés legszebb virága és legbiztosabb feltétele.

Egy lépéssel tovább megyek s arra kérem Önöket, fogadják be még maguk közé az egymás iránti szeretetet. Ez több, mint a béke, mert míg a békére való törekvés csak elnézőkké tesz bennünket egymás hibáival szemben, addig a szeretet egymás kölcsönös támogatását is magában foglalja. És nem lesznek e Önök ezentúl egymásra utalva? Nem úgy fognak e ebben a családi otthonban egymás között élni, mint a testvérek? A testvérekhez pedig semmisen illik annyira, mint a szeretet.

Utolsó vendégnek hagytam, pedig fontosságát tekintve elsőnek kellett volna tekintenem: a vallásosságot. Fogadják ezt is szeretettel maguk közé és félő gondtal örködjenek fölötté, mert a többi erények mind ebből indulnak ki s ehhez térnek ismét vissza. Ugy tudom, hogy Önök különböző valláshoz tartoznak, — ez nem baj, sokkal nagyobb baj volna, ha semmiféle valláshoz nem tartoznának, de bármilyen valláshoz tartozzanak, ne felejtsek el, hogy kötelességeik vannak istennel szemben s igyekezzenek ezeket a kötelességeket a saját vallásuk előírása szerint pontosan teljesíteni. Önök abban a kellemes helyzetben lesznek itt, hogy testükről és testi életükről nem kell gondoskodniuk, annál több gondot fordíthatnak tehát lelkükre, amelyről Istennek egykor számot adni tartoznak.

Ezekután arra kérem a jó istent, hogy áldja meg e házat, valamint áldja meg mindazokat, akik ide belépnek, vagy innen távoznak. A mindenható az ő kegyelmével szálljon le az új család körébe s adja jelét annak, hogy itt lakozik. Költözzék be e házba a családi egyetértés, a lelki nyugalom, a békeség és boldogság öröme s üdvösségére e ház lakóinak...

Salamon király templomszentelő imájával főházkodom hozzád uristen: „tekints le kegyesen ezen új otthonra a mennyek magas lakóhelyéből: leányeinek szemeid nyitva e ház fölött éjjel és nappal s hallgasd meg szolgáid kérését, amiért imádkoznak e helyen s amikor meghallgatod, légy hozzájuk irgalmas.” Ugy legyen. Amen.

A felszentelés után a közönség megtekintette az Otthon lakoszobáit, melynek berendezéséről nagy elismeréssel nyilatkozott. A közönség távoztával asztalhoz ültek az intézet lakói.

VÁROS ÉS MEGYE.

A városi közigazgatási bizottsági mandátumok. A törvény értelmében a város közigazgatási bizottságában öt választott tag megbízatása ez év végén lejár és ezek helye titkos szavazás útján töltendő be a decemberi közgyűlésen. Ottenberg Tivadar, Ring Géza, Rozenberg Miksa dr., Steinhardt Mór dr., Barabás Béla dr. helyei töltendőek be két évre szóló megbízatással, míg néhai Nesnera Aladár halálával megüresedett helyére egy évre választandó bizottsági tag. A közgyűlés valószínűleg az eddigieket újból megválasztja. Barabás nem tagja jövőben a közgyűlésnek. Nesnera helyére, mint megirtuk, a városatyák egy igen tekintélyes része Varjassy Lajos drt jelölte.

A városházát nem lehet kiépíteni. Megirtuk, hogy a tanács utasítására a mérnöki hivatal a városháza üresen álló telkén építendő szárnyépület terveit készíti el. Valószínű azonban, hogy a terveket be sem fejezik, mert a telék oly kicsi, hogy azon nem lehet annyi helyiséggel bíró épületet emelni, amennyire magának a rendőrségnek van szüksége. Virágh Lajos főmérnök erről jelentést tesz a tanácsnak és azt javasolja, hogy a rendőrség részére különálló lakóházat építtessen a törvényhatóság.

Nem jelentkezett bérlő. A Baross parkban lévő kioszkot a gazdasági szék nem tudja bérebe adni, mert a kiírt pályázatra nem jelentkezett reflektáns. A kioszk eddigi bérlői mind ráfizettek az üzletre, mert az aradi közönséget nem lehet oda szoktatni. A gazdasági szék újra kiírja a pályázatot, de szívesen kiadná a helyiséget valami állandó vásár, vagy elárúsítási célra is, ha az a park jellegével összeegyeztethető lesz.

Ki éllelmezi

az aradi árvákat.

(Arad város gazdasági székének ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 2.

Arad város gazdasági széke ma délelőtt Lecs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével tartott ülésében több kiírt versenytárgyalásra beérkezett ajánlatot bontottak fel és vettek jegyzőkönyvbe. Ezek között két meglepő eredmény foglalkoztatta élénkebben a gazdasági szék tagjait és meggyőzte őket ismét arról, hogy a város érdekeinek mindig a teljes nyilvánossággal megtartott versenytárgyalás felel meg legjobban. A városi árvaházban elhelyezett gyermekek ételmezésére beérkezett ajánlatokat bontották fel elsősorban. Megirtuk többször, hogy az árvaházi bizottság javaslatára a közgyűlés kimondotta, hogy szakít az eddigi ellátási rendszerrel, mert különösen az a körülmény, hogy az árvaházban alkalmazott tanító- és felügyelő személyzet is ételmezendő volt, nagyon megdrágította a jótékony intézmény fenntartását. A mai eredmény azt mutatja, hogy az ételmezés drágasága ellenére is elég olcsón és mégis a város közönsége követelményének megfelelően táplálkozhatnak a növendékek. Két ajánlat feküdt a gazdasági szék előtt.

Az egyiket Virág Erzsébet nyújtotta be, aki naponta és személyenként 1 kor. 86 fillért, illetve havonta 55 kor. 58 fillér árt kért azzal a megjegyzéssel, hogy ha 100 személy látandó ételmezéssel, akkor tíz százalékot enged. Továbbá lakást és megfelelő helyiséget követelt. A második ajánlatot az aradi Katolikus Házasszonyok Szövetsége adta be és pályázatában elmondja, hogy a Cseléd Otthonban nevelt leánygyermekkel látná el a főzést és az árvák ételmezését kizárólag az előállítás költségeiért hajlandó szállítani, s ha a város a szövetséget bízza meg, akkor kettős célt ér el, mert a cselédnevelést is elősegíti ezáltal. Minthogy a szövetség alapszabályai szerint felekezetenként bárki tagja lehet és az otthon felekezeti különbség nélkül bármelyik aradi családnak közvetíti az otthonban nevelkedett cselédet, a város közönségének osztatlan megelégedésével találkozhatik, ha eme szempontok figyelembevételével az előkelő urhölgyek vezetése alatt álló szövetség személyenként 25 korona árért hajlandó az árvaház növendékeit ételmezéssel ellátni. A gazdasági szék tagjai örömmel vettek tudomást erről az utóbbi ajánlatról s a legmelegebben pártolásra és elfogadásra ajánlják a tanácsnak is.

Ugyancsak a mai ülésen bontották fel a kulturpalota csillárjeira kiírt pályázatra beérkezett ajánlatokat, amelyeket a következő cégek nyújtottak be: Műszaki és Világítási Vállalat, Hoffmann és társa, Arad 22822-57 korona; Ribner és társa Budapest 19651-50 korona; Czobán András és Diamant Ferenc Arad 22770 korona; Szabó Albert Arad 26116 korona; Csillár- és Fémáru-gyár Budapest 38940 korona ötszázalékos engedmények, végül Kalmár József Arad 15000 korona. A gazdasági szék az ajánlatok közt mutatkozó száz százalékos eltérésre való tekintettel nem döntött, mert a közszállítási szabályrendelet értelmében ez a feltűnő differencia arra kötelezi az illetékes fórumot, hogy felvilágosítást kérjen a pályázatól.

Kiküldöttek egy szakbizottságot, amely az ajánlatot felülvizsgálja és felszólítja a legolcsóbb ajánlatot tevő Kalmár József aradi céget, hogy ennek a bizottságnak mutassa be a szállítandó áru mintáját. Ez a bizottság holnap tart ülést.

A rendőrlégénység részére bundát és esőgalélt akar megrendelni a város s a kiírt pályázatra három ajánlatot kapott: Scheffer Henrik, (Arad.) Jakabffy István és tsa (Arad) és Diamant és tsa (Budapest). A budapesti cég a legolcsóbb, de ő nem felel meg a pályázat minden feltételének. Az ajánlatát át fogják számítani s azután döntenek.

Képviselők kizárása a Házból. Budapest-ről jelentik: A lepok a kizárt képviselők kizárásának tartalmára vonatkozólag egymástól eltérő adatokat közölnek. Ezekkel szemben hivatalosan a következőket állapítják meg: szeptember 18 án tartott üléstől hatvan képviselőnek kezdődött különböző számú ülés napokra való kizárása. Ötnek lejárt a kizárása a napokban, szombaton lejár még 24 nek, a többieké csak 15 ülésnap után. Kettőnek a kizárása még 20 ülésnapra szól.

TÖRVÉNYKEZÉS.

„Birodalmi gróf ur, ön csaló! . . .“

— *Sulkovszky hercegnő férje.* —

Távirati tudósítás.

Berlin, december 2.

Érdekes tárgyalást tartottak tegnap a Berlin centrumi kerületi bíróságon. *Bernhard v. Schmettow* birodalmi gróf volt a panaszos, a vádlottak padján pedig dr. *Schwenk* ügyvéd ült. Egy régebbi, a gróf ellen folytatott pörben az ellenfél képviselője dr. *Schwenk* ügyvéd volt és akkor a tárgyalás folyamán a grófnak esküt kellett volna tenni arra, ami ellen dr. *Schwenk* tiltakozott. E tiltakozás miatt a felek között heves összetűzés támadt, közben az ügyvéd ezt kiáltotta a grófnak:

— *Birodalmi gróf ur, ön csaló!*

E kifejezés miatt folyt most a pör és a tárgyaláson az ügyvéd rendkívül érdekes ügyekkel akarta bebizonyítani kifakadásának jogosságát.

Schmettow gróf ugyanis régebben *Vachmeister* grófnővel lépett házasságra, akitől később elvált és a válás után eljegyezte magát *Sulkovszky* Ida hercegnővel, dacára annak, hogy a hercegnőt az aradi árvaszék gyengeelméjűség címén gondnokság alá helyezte. Hogy a hercegnővel házasságra léphessen, a gróf az aradi árvaszék engedélyét, illetve *Haliczky* Árpádnak, a hercegnő gondnokának hozzájárulását kérte. Azonban sem az árvaszék, sem pedig a hercegnő gondnoka nem járultak hozzá a házassághoz, mert kiderült, hogy a gróf teljesen eladósodott. A gróf ezután a hercegnő gondnokának megkérdezése és hozzájárulása nélkül a hercegnőtől egy általános felhatalmazást vett ki, bár tudta, hogy ez érvénytelen. Mégis a kapott felhatalmazás alapján automobiloikat, ékszereket és különböző drágaságokat vásárolt össze, amiket nyomban el is zálogosított.

A charlottenburgi bíróságnál a gróf vagyontalansági esküt tett és kijelentette, hogy kisebb-nagyobb kölcsöneiből él. *Schmettow* grófnak végre ez év szeptember havában sikerült hamis adatok segítségével a butzi anyakönyvi hivatalnál házasságot kötni *Sulkovszky* Ida hercegnővel. A tegnapi tárgyaláson a bíróság nem engedte meg a válódiság bizonyítását, mire a felek nyilatkozattal békésen elintézték az ügyet.

§ *Ami nem sértés.* *Braun* N. Antal aradi kereskedőről egyik volt üzletfele *Vass* Sándor azt állította többek előtt, hogy *Braun* vagyoni viszonyai nem a legjobbak és a kereskedő előbb utóbb tönkremegy, csődbe fog kerülni. *Braun* N. Antal tudomást szerzett arról, hogy milyen híreket terjeszt róla *Vass* és rágalmozás miatt feljelentést tett ellene. Az aradi királyi járásbíró előtt *Vass* beismerte, hogy a panaszoltakat elmondotta néhány embernek, azonban ezt nem tette sértő szándékkal. E védekezés után a járásbíró negyven korona pénzbüntetésre ítélte *Vass* Sándort rágalmozás vétsége miatt. A marasztalt felebbezése következtében ma az aradi törvényszék felebbviteli tárgyaláson foglalkozott *Vass* Sándor ügyével. A törvényszék *Kell* József dr. védelme után *Vass* Sándort felmentette a rágalmozás vádjára és következményei alól, mert úgy találta, hogy ha az inkriminált dolgokat nem sértő szándékkal mondotta, akkor nincsen büntethető cselekmény.

§ *Órült gyilkos színész.* *Szeged*ről jelentik: Viharosmútu ember került gyilkossággal vádoltan a szegedi esküdtbíró elé. *Nagy* Sándor szerződés nélküli színész ez, aki négy hónap előtt az egyik makói korcsmában egy zongorahangoló kulcsal agyonütötte *Lökös* János jómódú gazdát. Nagy valamikor a Magyar Színháznál is volt alkalmazva, ahonnan azonban iszákossága miatt elbocsátották. Mint hogy szerződést sehol sem kapott, teljesen elzúllott és legutóbb abból élt, hogy zongorákat hangolt. Augusztusban Makóra egy korcsmába vetődött, ahonnan a korcsmaros kidobta. A berugott ember újra visszatért a korcsma helyiségébe és az egyik asztalnál csendesen borozgató *Lökös* János gazdát

a nála lévő zongorahangoló kulcsával úgy vágta fejbe, hogy az rögtön meghalt. Nagy a gyilkosság elkövetése óta a szegedi ügyészség fogházában volt. Az esküdték előtt azzal védekezett, hogy hét esztendő előtt *Lökös* őt megverte és ezért állott boszút rajta. A kihallgatott tanukra mindre ráfogta, hogy azok részvegek. Amikor pedig az egyik esküdt kérdést intézett hozzá, azt azzal torkolta le, hogy fogja be a száját, mert ő is részeg. A kérdésekre olyan zavaros válaszokat adott, hogy a bíróság a védő előterjesztésére elhalasztotta a tárgyalást és *Nagy* Sándort az elmemegfigyelőbe internálta.

§ *A kölcsönkért béli belépő.* A múlt hónap közepe felé *Hajós* Sándor mikelakai iparos felesége, *Schwarzberger* Manó aradi női kontekció kereskedőtől egy béli belépőt kért kölcsön leánya számára. Valami esküvőre kellett volna a belépő, de *Schwarzberger* kijelentette, hogy nem foglalkozik ruhák kikölcsönzésével. *Hajós* azonban addig erősítette, hogy a belépőre úgy fog vigyázni, mint a két szeme világra, amíg *Schwarzberger* ráállt a dologra s kölcsön adta a belépőt oly feltétellel, hogy *Hajós* a belépő teljes értékét, 100 koronát ad betétül s abban az esetben, ha a ruhának bármily baja történik, meg kell hogy tartsa azt. Harmadnapra sirlalmas állapotban hozta vissza *Hajós* a belépőt, amelyet, miután leányának nagy volt, fel kellett tüzni, a tüzés nyomán azonban erősen meglátszott ennek az operációnak nyoma. *Schwarzberger* nem akarta visszaadni a betétet s nem volt hajlandó átvenni a belépőt. *Hajós* azt vitatta, hogy a belépőnek se nmi baja sincs s nem akarta azt megtartani. A dolog pörre került, mert *Hajós* keresetében követelte vissza a száz koronát. A tárgyalást ma tartották meg *Éles* Simon járásbíró előtt. *Schwarzberger* kérte, hogy szakértők állapítsák meg: el lehet-e ujnak fogadni a megviselt belépőt. A bíróság ennek a kérelemnek helyt is adott s így a szakértők legközelebb megállapítják majd: uj-e a belépő a feltűzés és a keznymok ellenére is, vagy sem.

Ezüllött aradi uri fiu.

— *Bécsben letartóztatott ál Apponyi.* —

Saját tudósítónktól.

Bécs, december 2.

A bécsi rendőrség vasárnap veszedelmes magyar szélhámost tartóztatott le, akiről megállapították, hogy esztendő óta csalással tartotta fenn magát. A letartóztatott szélhámos különben aradi fiu: egy régebben Aradon élt törvényszéki bírónak a lejtőre került gyermeke.

A bécsi rendőrség a főudvarmesteri hivataltól kapott értesítést arról, hogy Bécsben az Apponyi grófi névvel visszaélő szélhámos fűzi veszélyes játékaikat. A főudvarmesteri hivatalban ugyanis egy gazdag és előkelő társadalmi állású bécsi hölgy azzal kereste föl *Montenuovo* Alfréd lovagot, öfelsége főudvarmesterét, hogy segítsen kibékíteni a Bécsben élő Apponyi Gyula grótot apjával.

— Az öreg Apponyi — mesélte az idősebb urinő — haragszik a fiára, mert nem akarja feleségül venni *Cunningham* grófnőt, egy dúsgazdag londoni árvaleányt. Apponyi gróf mást szeret és kegyetlen apja kitagadta.

Elmondta azután a bécsi hölgy, hogy Apponyi Gyula gróf rossz anyagi viszonyok között él Bécsben, tőle és férjétől apránként kilencezer koronát kért kölcsön. A főudvarmester azonnal tisztában volt, hogy szélhámósról van szó és értesítette az ál-Apponyi ügyéről a rendőrigazgatóságot. — Másnap reggel három detektív jelent meg Apponyi gróf kilencedik kerületbeli lakásán és rövidesen megállapították, hogy a gróf valódi neve Apor Gyula és ezen a néven ismert, körözött, többször büntetett szélhámos. A rendőrség letartóztatta és azt máris megállapította, hogy az utóbbi időben több bécsi embertől huszezer koronát csalt ki a gazdag londoni árvaleány, a haragos apa és a kitagadás meséjével.

Apor évek óta él Bécsben igen rejtélyes és gyanús életet. Édesapja Apor Lipót aradi tör-

vényszéki bíró volt. A törvényszéki bíró közben elvált feleségétől, aki leányával együtt Berlinbe költözött és ott halt meg néhány hónap előtt. Apor Lipót a válás után Pécsre helyeztette magát és ma is bírja az ottani törvényszéknek. Apor Gyula Aradon született, itt is végezte iskoláit, azután eltűnt Aradról és csak évek múlva került elő Budapesten a Hungária-szállóba. Itt nagylábon élt, fejedelmi lakásban lakott és úgy költekezett, mint valami nábob. Rövid idő múlva azonban kitették a szállóból, mert hetek óta adós maradt. Ekkor elhagyta Budapestet és Bécsbe tette át hadiszállását.

Aradi ismerőseinek, akikkel néha találkozott a császár városban, azt mesélte, hogy a közös pénzügyminisztériumban van előkelő állása. Arról is sokat tudott mesélni, hogy hercegnőkkel, grófnőkkel van viszonya, mágnásokkal vacsorázik együtt a Bristolban. Leginkább Bécsben a Café Seidlben lehetett látni, ahol csakugyan előkelő katonatisztekkel igyekezett barátkozni. Hogy mi-ből élt, nem lehetett megállapítani, állítólag nagyban kártyázott és sokat nyert is. Homoszexuálitással is gyanúsították.

Közel félesztendeje annak, hogy Apor váratlanul megjelent Aradon. Pankotára utazott, birtokot akart vásárolni, azt emlegette, hogy nagy örökséghez jutott. Azután ismét eltűnt, máig sem tudni, mit akart szülővárosában. Az utóbbi időben ugylátszik kiapadtak titokzatos jövedelmi forrásai és apró pénzkölcönökre, csalásokra szorult, míg most az Apponyi grófi kaland nyakát szegte.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az első ebéd. Az aradi szegénysorsu iskolagyermek számára első ebédjének szokásos ünnepségét ez évben különösen nagy érdeklődés kísérte. Meleg ünneplésben volt része az egyesület nemesszívű s fenkönt gondolkodású elnöknőjének, *Hauser* ezredesnének, aki iránt buzgó és emberfeletti munkásságáért az istápoló gyermekek halála s az egybegyűlt közönség igaz szeretete és elismerése nyilvánult meg. Déli tizenkét órakor foglalták el a gyermekek a terített asztalokat. Megkapó, kedves képet nyújtott az örömtől ragyogó arcu gyermekcsereg, amelyhez Kovács Vince tanácsnok az egyesület főtitkára intézett közvetlen beszédet. Szívbeli jövő éjlénzés követte a szép szavakat, amelyekért az elnöknő meglátó szavakban fejezte ki a halálját és továbbra is kérte a védasszonyok támogatását. A vendégek személyesen is üdvözölték az elnöknőt és a főtitkárt. A gyermekek között pedig szétoztották az első ebédet, amely pompás paprikásból, fehér cipőből és izletes pogácsából állott. Ma délben nyílt meg a város különböző részeiben az egyesület többi igyenkonyhája is.

(*) A Magántisztviselők Országos Nyugdíjgyesülete 1893-ban alakult és az azóta letelt husz év alatt a magántisztviselők lelkesedése és áldozatkészsége és az intézménynek célirányos vezetése jelentékeny szociális és egyben közgazdasági tényezővé emelték, mely 10 millió vagyonnal rendelkezik, évi bevétele másfél millió és évenként ma már 150.000 koronát fizet ki munkaképtelen tagjainak és az elhalt tagok özvegyeinek, árváinak. Az egyesület jótékony célú alapjait adományaival is állandóan támogatja a társadalom minden osztálya. Az egyesület tagjainak és hozzátartozóinak a következő ellátást nyújtja: 1. Munkaképtelenségi járadékot munkaképtelenné vált tagjai részére. 2. Nyugdíjat (aggkori járadék) tagjai részére, ha bizonyos kort elérték. Az egyesület nem nyereszkedésre irányított vállalat, hanem a kölcsönös-ségen alapuló emberbaráti intézmény. Az egyesület nemcsak egyesek, hanem egész vállalatok tisztikarának nyugdíjellátását vállalja, sőt átvesz az alapszabályokban lefektetett alapelvek alapján meglévő nyugdíjpénztárakat, illetőleg ezek tagjait és vagyonát.

(*) A Katolikus Kör harmadik szerdája. Az Aradi Autonom Katolikus Kör folyó hó 4-én tartja harmadik felolvasó estéjét, melyen Szekeres László dr. minorita rendi áldozár és Kiss Menyhért dr. a jeles költő lesznek az előadók. Az előadások között művészi zeneszámok fogják szórakoztatni a közönséget, melynek körében ezen

estély iránt is nagy érdeklődés mutatkozik. Az estélyen — hacsak legyőzhetetlen akadályok nem merülnek föl — részt vesz Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök is, aki a csanádi püspök látogatása céljából most Temesvártt idözik.

Tanítónő

a növendékei ellen.

— Érdekes tárgyalás az aradi törvényszéken. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 2.

Szokatlanul érdekes ügyet tárgyalt ma az aradi törvényszék vádtanácsa. Német Sándorné, az aradmegyei Ágya község református iskolájának tanítónője feljelentette 12 tanítványát rágalmazás vétsége miatt. A tanítványok ugyanis úgy találták, hogy a tanítónő meg nem engedett testi fenyegetésekben részesíti őket, de azt is megfigyelték, hogy nem valamennyiőjüket egyformán veri, sőt némelyeknek még a hibáit is elnézi. Azoktól, akikkel jól bánt a tanítónő, megkérdezték a megvert gyerekek:

— Miért nem bánt benneteket a tanítónéni?

— Azért, mert mi szeretünk neki, hogy jól bánjon velünk, felelték a 12—13 éves gyerekek. A megvert növendékek ekkor elmentek Fogarás Bálint református lelkészhez és elpanaszolták neki bajukat. A lelkész azt tanácsolta, hogy a panaszt foglalják írásba, majd ő az egyházi hatóság elé terjeszti az ügyet. Az iskolás gyerekek a tanács alapján írásos feljelentést készítettek tanítónőjük ellen.

Az egyházi hatóság előtt békésen intéződött el az ügy, a panaszoló gyerekek ugyanis bocsánatot kértek Német Sándornétól, aki viszont az egyházhatóság előtt megígérte, hogy jól bánik növendékeivel ezután. Amikor így elintéződött az ügy, a tanítónő mindenki meglepetésére rágalmazás miatt feljelentette növendékeit a kisjenői járásbírósnál. A 12 gyerek képviselőjében megjelent Lázár Zoárd kisjenői ügyvéd a tárgyaláson azt vitatta, hogy az egyházi hatóságnál elintézett ügyet nem szabad volna polgári bíróság elé vinni. De mert úgy látszik, hogy Német Sándorné nem elégedett meg az egyházi elintézéssel, azért a gyerekek ügyvédje tovább folytatta az eljárást és pedig a járásbírósnál kívül. Ugyanis fegyelmi feljelentést tett a tanítónő ellen az egyházi gondnokságnál, amely Tisza István gróf elnöklése mellett foglalkozott a panasszal és Német Sándornét *hithűség elleni vétség miatt* írásbeli dorgásra ítélte, mert az egyházi elintézés után bíróság elé vitte ügyét. Miután a határozatot meghozták, utasították a tanítónőt, hogy most már folytathatja az eljárást a büntető hatóság előtt tanítványai ellen. Mivel pedig közhivatalnokról volt szó és hatóság előtti rágalmazás tényállását vélték felfedezni, az aradi ügyészséghez utalták az ügyet. Az ügyészség vádiratot készített a 12 gyerek ellen és a vádiratban azt hangoztatta az ügyészség, igaz ugyan, hogy a gyerekek még csak 12—14 évesek, azonban annak elbírálása, hogy a gyerekek büntetőjogi uton felelősségre vonhatók-e, nem az ügyészségnek, hanem a törvényszéknek hivatása, azért fenntartotta a vádat a növendékek ellen. A vádirat ellen Lázár Zoárd kifogásokat adott be a törvényszék vádtanácsához, amely ma délelőtt tartott ez ügyben tárgyalást.

A védő azt hangoztatta: a gyerekek igazat írtak, amikor azt írták, hogy a tanítónő azokat nem bántotta, akik ajándékot vittek neki és kérte, hogy a bíróság engedje meg ennek az állításnak bizonyítását. A vádtanács megengedte ezt és ezért utasította a vizsgálóbíró a mai tárgyalásból, hogy a védő által bejelentett tanukat hallgassa ki.

Változatlan feszültség.

(Téves béke hírek. — Oroszország mérsékli Szerbiát. — Conrad tábornok küldetése.)

— Saját tudósítinktól. —

Arad, december 2.

A helyzetről szóló jelentések ismét csak azt mondják: *változatlan*. Ami Oroszország álláspontját illeti, már néhány nap előtt konstataáltak, hogy az megfelel Szasszonov békés nyilatkozatainak, aminek értékét még növeli az a Szentpétervárról érkezett s Párisból többször megerősített hír, a mely szerint Szasszonov politikája a cár tetszését bírja. Ezzel szemben azonban az a jelentés, amely szerint az orosz kormány Ausztria-Magyarországhoz intézett egy jegyzékében a szerb követeléseket méltánytalanoknak mondotta volna s kijelentette, hogy a követeléseket nem fogja támogatni, teljesen téves. Az egész valószínűleg csak egy önkényes következtetés, amelyet a pétervári jelenleg békés hangulatból s az orosz félhivatalos lapok tartózkodó magaviseletéből vontak le.

Változatlan maradt a helyzet az osztrák-magyar-szerb kérdésben is. Tény az, hogy a belgrádi sajtó a kormány befolyására mérsékelt hangon ír a szerb kérdésekről, viszont azonban, ami a tárgyi szempontokat illeti, még mindig nem oszlott el az ellentét az osztrák-magyar és a szerb felfogások közt a kikötők kérdésében. Az albán-kérdésben viszont ma már békésebb a felfogás Belgrádban s nem helyezkednek a merev elutasítás álláspontjára. Mindamelllett a kikötők kérdésében eltolgalt álláspont feladásáról szó sincsen.

Figyelemre méltó, hogy a belgrádi sajtó, hogy ezáltal nyomást gyakoroljon Ausztria-Magyarországra, most abba a vállalkozásba fogott, hogy az albán kérdést összefüggésbe hozza Bosznia-Hercegovina közjogi állásával. Azt hangoztatják ugyanis, hogy Ausztria-Magyarország, amely most sikra száll a Balkánon a nemzetiségi elvért, bizonyára megadja Boszniának is az autonómiát, úgy, ahogy Albániának.

Belgrádban egy kommünikét is tettek közzé, amelyben cáfolják, hogy Szerbia a monarchia ellen készülődne. Ennek a kijelentésnek annyiban lehet hitelt adni, hogy ez ideig még nem erősítették meg azt a híreket, amelyek a határszéli csapatösszevonásokról szólnak.

Ma érkezett híreink ezek:

A helyzet nem változott.

Bécs, december 2. Illetékes helyen szerzett értesülés szerint a *nemzetközi helyzet nem változott*. A Szerbiával a kikötő-kérdés miatt támadt konfliktusunk komolyságát a csatlódszai fegyverszünetről és Oroszország békés kedvéről szóló jelentések nem csökkentették, a mely kevéssé örvendetes tényről mindenkit meggyőzhet a belgrádi sajtó kihívó viselkedése. A két heti fegyverszünetről szóló hírt itteni illetékes helyen megerősítik. Az ugynevezett nagyköveti konferenciáról az itteni diplomáciai köröknek az a fölfogásuk, hogy ez az elnevezés nem felel meg a londoni kabinet intenciójának. Ugyanis nem konferenciáról, hanem csak nagyköveti reunionról, vagy az angolok szerint clearing houseról van szó, a mely intézménynek csak az volna a föladata, hogy a nagyhatalmak eszmeváltását megkönnyítse. Egyébiránt az itteni külügyi hivatal, habár a javaslatra nézve hivatalos értesítést meg nem kapott, nagy szimpátiával viseltetik e terv iránt.

Szerbia tiltakozik a csapatösszevonások miatt.

Belgrád, december 2. A szerb kormány a londoni, párisi és pétervári kabinetekhez jegyzéket intézett, a melyben arra hívja föl figyelmü-

ket, hogy Ausztria és Magyarország a szerb határon csapatokat összpontosít és hogy a szerb kormányt ez a csapatkoncentráció nagy aggodalommal tölti el. A szerb kormány nézete szerint a monarchiának ez az intézkedése megokolatlan, mert Szerbia vele szemben korrekt politikát követ.

Berlin, december 2. Illetékes helyen semmit sem tudnak arról, hogy a szerb kormány a hármas ántánt hatalmaival Ausztria és Magyarország ellen tiltakozó jegyzéket intézett. Erről a bécsi jól értesült köröknek sincs tudomásuk.

Oroszország szándékai.

London, december 2. Hartwig belgrádi orosz követ a Daily Telegraph tudósítója előtt tiltakozott az ellen, hogy *Oroszország kétszínű játékot folyt*. Oroszország mindig mérséklésre intette Szerbiát és azt tanácsolta neki, hogy igyekezzék a nagyhatalmak kívánságait teljesíteni. Mi nem ajánlottuk Szerbiának. folytatta Hartwig, hogy az autonóm Albániának ellene szegüljön és Szerbiának nincs is ellene kifogása. Szerbia kívánságai inkább gazdasági természetűek. Albánia függetlenségének és a szerb kikötők kérdése nem fogja megzavarni az európai békét. Az adriai kikötő Szerbiára nézve életkérdés. Szerbia ma gazdaságilag teljesen Ausztriától és Magyarországtól függ, így csak néhány nappal ezelőtt az történt, hogy a magyar határhatalóságok nem engedtek átszállítani több ezer libát s ezt azzal okolták meg, hogy az állatok betegek.

Bécs, december 2. Németországnak Oroszország és Ausztria-Magyarország között folytatott békitő eljárása eredménnyel járt. A bécsi orosz nagykövet kormánya megbízásából jegyzéket nyújtott át Berchtold grófnak, melyben Oroszország kijelenti, hogy Szerbiának Albániára és az Adria felé való gazdasági törekvéseit honorálja. Ezt a jegyzéket egyidejűleg Pétervárott is közölték ottani nagykövetségünkkel.

Bécs, december 2. Itteni mértékadó körök a Berchtold grófnak ma átnyújtott békés orosz jegyzék ellenére is pesszimiztikusan ítélik meg a helyzetet, mert nem remélik, hogy sikerülni fog Szerbiával minden vitás kérdést kedvezően megoldani.

Oroszország és a háború.

Az orosz császári ballet legközelebbi berlini vendégszereplése — mint a B. Z. am Mittag jelentti — mulatságos félreértésre adott okot. A társulat két új balletet akart bemutatni Berlinben, az egyiknek sujet je *magyar*, a másiké orosz. A kosztümöket egy orosz festő tervei alapján egy berlini cégtől rendelték meg, de előbb távirati választ kértek, hogy mennyibe fog egy-egy férfi és női kosztüm kerülni. A berlini cég a következőket táviratozta: „Rüsse homme 115 frank, dame 180 frank, hongrois homme 175, dame 200.” A sürgönyt Berlinből rendesen továbbították, de még sem érkezett meg rendeltetési helyére. Az orosz cenzura ugyanis visszatartotta abban a hiszemben, hogy a különös sürgöny — hadititkokat tartalmaz a két fél csapatainak erősségéről.

Washingtonból kábelezik: Ma nyilvánosságra hozták, hogy a kormány nem hajlandó megújítani a január 1-én lejáró kereskedelmi szerződést, sőt semmiféle modus vivendi t sem hajlandó elfogadni.

Koppenhágából táviratozzák a B. Z. am Mittagnak: Konstantin görög trónörökös közölte egy

íteni barátjával, hogy a görög hadsereg mozgólatai teljesen megfeleltek a balkáni szövetség haditervének. Ezt a haditervet már a tavasszal bemutatták Oroszországnak, amely azt jónak találta.

A görög trónörökös e levele megerősíti azt a gyanút, hogy Oroszország már rég tudott a Balkán államok háborús tervéről s azt erkölcsileg támogatta.

Conrad Bukaresti utja.

Bécs, december 2. Hötzendorfi Conrad báró hadseregfelügyelő vasárnap este Bukarestből Bécsbe érkezett. A király ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta a hadseregfelügyelőt, aki jelentést tett romániai utjáról.

Bukarest, december 2. Az Adeverul egyik munkatársa Bukarest és Krajova között a vonaton beszélgetést folytatott Hötzendorfi Conrad báróval. A vezérkari főnök nyilatkozataiban nagyon tartózkodó volt, de kijelentette, hogy közvetlen háborúveszedelemről nem lehet szó. Románia viselkedéséről Conrad báró nem akart nyilatkozni, de megjegyezte, hogy úgy Ausztria és Magyarország, valamint Románia teljesen bizik Károly király bölcsességében s a vezérkari főnök azt a reményét fejezte ki, hogy a függőben lévő kérdéseket mind békésen fogják elintézni.

Bukarest, december 2. A félhivatalos Politique című lap Conrad báró hadseregfelügyelő látogatásáról azt írja: E látogatás bizonyos sajtónak alkalmat adott teljesen igazolatlan kommentárra. A szomszédos monarchia e politikai manifesztációja újabb bizonyítéka a két államot egybefűző barátságos viszonyoknak. Nagyon csodálkozunk azon, hogy a látogatás aggodalmat kelthetett, amely ha őszinte, akkor alaptalan, ha pedig csak színlelt, akkor teljes elítélésre méltó. Conrad báró kiváló személyiségének itteni tartózkodása egyáltalában nem igazolja a válság kiélekedésére nézve fennálló aggodalmakat. Csodáljuk, hogy komolyan gondolkodó kollégáink jelentőséget tulajdonítanak ilyen naiv, vagy érdekelt kommentárnak.

Békét akarnak a szerbek vagy háborút?

Belgrád, december 2. A külügyminisztérium sajtóirodája közli: Azok a legutóbbi időben ismételt és különösen a szomszéd monarchia sajtójában megjelent hírek, hogy Szerbia csapatokat összpontosít északi határain, hogy Belgrádot és más városokat megerősítsenek és készülődéseket tesznek bizonyos akcióra, minden alapot nélkülöznek és föl vagyunk hatalmazva arra, hogy ezeket a legkategorikusabb formában megcáfoljuk. A kormány egyetlen katonát sem küldött az északi határra, nem erősítette meg sem Belgrádot, sem egyetlen más várost a Duna, vagy a Száva partján, amiről egyébként mindenki saját szemével is meggyőződhet. Épen ellenkezőleg, a kormány mindent megtesz, ami tőle telik, hogy elkerüljön egy felesleges konfliktust. E nyilatkozatainkért teljes és tökéletes felelősséget vállalunk.

Belgrád, december 2. A belgrádi lapok hangja teljesen megváltozott s ma már a monarchia mellett irnak. A félhivatalos Tribuna vezércikkében azt írja, hogy Szerbia rá van utalva a monarchiára s azzal jó viszonyban kell élnie. Teljesen érthetetlennek tartja, hogyan keveredhetett Szerbia a monarchiával ilyen erős konfliktusba, holott könnyen meg lehetne találni a megoldás módját. Elítéli a szerb sajtó egy részének provokatív hangját és annak az óhajának ad kifejezést, hogy ezt a hangot ne tekintsék Ausztriában a szerb közvélemény hangjának. A Strazsa ugyanerről a témáról azt írja, hogy Szerbiának hálásnak kellene mutatkoznia a monarchia iránt, mert bár kemé-

nyen bánt a Balkán népeivel, felkeltette bennük a nemzeti önérzetet.

Páris, december 2. Hiteles balkáni források szerint a Temps által közölt békefeltételek nagyban helyesek, de nem valószínű, hogy Bulgária Drinápolyról lemondana. Szerbia a balkáni államok szuverenitását kívánja az autonóm Albánia felett és köti magát abhoz, hogy kijárót kapjon az adriai tengerre, de az itteni balkáni körök, különösen pedig a szerb diplomaták meg vannak arról győződve, hogy Ausztria Magyarország a balkáni államok fennhatóságát a függetlenné nyilvánított Albánia és Macedónia felett aligha fogja megengedni.

Belgrád, december 2. A feszültség, amely Szerbia és a monarchia között volt, enyhülni kezd. Komoly körök elítélik az egyes szerb lapok provokáló magatartását és hangját, amely csak a szerb kormány helyzetét nehezíti meg. Mértékadó helyeken valószínűnek tartják, hogy úgy az albán, mint a kikötőkérdés békés úton megnyugtató elintézését fog nyerni. Ez a meggyőződés a szerb lapoknál is tért hódít.

A szerbek Durazzóban.

Róma, december 2. A Stefani-ügynökség jelenté Durazzóból: A szerb csapatok egy osztálya két nappal ezelőtt megszállta az olasz iskolát és még mindig ott van. Ennek következtében az olasz konzul a szerb parancsnoknál megfelelő lépéseket tett.

Intézkedések a zimony-belgrádi forgalomban.

Belgrád: A belgrádi hatóságok roppant szigorral ellenőrzik a Zimony felé menő utasokat. A hajón s az állomásokon katonai s rendőri ki rendeltség veszi fel minden egyes utasnak a nacionáleját. A belgrádi magyar lakosok közül mindtöbben és többen utaznak el Szerbiából.

Zimony: A Száva hidon, amelyet úgy, mint az Ujvidektől délre fekvő összes vasuti hidakat katonaság őriz, a vonatok megállanak és részben itt Zimony állomáson a kényszer utlevél igazolására szólítanak fel mindenkit.

A börze és a béke hírek.

Budapest: Az a jelentés, hogy a fegyverszünet megkötéséről szóló jegyzőkönyvet aláírták, továbbá a fővárosban tegnap délután elterjedt hír, hogy a bécsi orosz nagykövét jegyzőket nyújtott át Berchtold grófnak, amelyben kijelenti, hogy Oroszország Szerbiának Albániára és az adriai kikötőre vonatkozó igényeit nem támogatja, meg elénkítette ugyan a lebonyolító kedvet, ennek nyomán azonban aránylag csak lényegtelenül olcsóbbodott a buza és a többi cik ára.

A vidék ugyanis, amelyet telefonon értesítettek Oroszország újabb magatartásáról, továbbá arról, hogy Belgrádban minden alapot nélkülözök mondják a szerb készülődésekről elterjedt híreket, epenséggel nem mutatott hajlandóságot nagyobb mennyiségű áruinak eladására, mert az időjárásban újabb beállott kedvezőtlen változás és a nagyobb csapadékokhoz érkező ez a jelentés, hogy a mostani csapadékos idők lehetlenné teszik a vetőmunka befejezését, továbbá az a hír, hogy a keleti vetés az állandó hideg, csapadékos időjárás miatt gyengén kelt ki, inkább vásárlásra készítette a helyi spekulációt is.

A forgalom általában rendkívül mérsékelt volt, mert a mostani pénzügyi viszonyok és az általános bizonytalanság lehetlenné teszik a spekulációs kedv megélékülését, közvetlenül a záriat előtt azonban, amikor az értékpiacon kissé olcsóbbodtak a jegyzések, a gabonátörsdén is fedezővá sárlásba bocsátkoztak azok a helyi spekulánsok, akik reggel eladással szerepeltek a piacon. A kedvező külső politikai jelentések hatása alatt a melmok mersokelten vásárolták a buzát és az osztrákok megint kísérleteztek az eladásokkal.

Bécs: A fegyverszünet hírére és arra a biztatásra, hogy a nemzetközi helyzet megjavul, a börzén a kedv teljesen megváltozott, az egész vonalon visszavásárlások történtek és az árfolyamok mind jelentékenyen emelkedtek.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Heti műsor:

Kedd: *Lili*, operette.

Szerda: *Limonádé ezredes*, operette.

Csütörtök: *Az ostrom*, színmű. Bemutató-előadás. (Uj színmű a budapesti Vígyszínház műsorából.)

Péntek: *Az ostrom*, színmű.

Szombat: *Az ostrom*, színmű.

Izgalmak egy matinén.

Hová sütyedtél nemzetem! . . .

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, december 2.

Izgalmas matiné volt tegnap délelőtt a Vígyszínházban; szinte drámai fordulatokkal teljes. A matinét R. Réthy Laura, az egykor kiváló primadonna, aki két évi távollét után csak nemrég tért vissza férjével, Rudnyánszky Gyulával, a megvakult kiűnő poétával Amerikából — rendezte. Ez a matiné bucsuja volt Réthy Laurának a színpadtól és a Vígyszínház szíves készséggel átengedte neki erre a célra a színházat.

A programon a Vígyszínház legkitűnőbb tagjain és Pálmay Ilkán kívül Fedák Sári és Sándor Erzsébet is szerepeltek. Egy darabig minden rendben ment és úgy a Góth-pár, mint Pálmay Ilka nagy sikert arattak. Amikor azonban Fedák Sarira és Sándor Erzsébet került volna a sor, Bárdy rendező a függöny elé lépett és jelentette, hogy a két művész szereplése elmarad.

Egyszerre szinte leirhatatlan kavargás támadt a nézőtérén.

— Gyalázat, svindlerok. Adják vissza a pénzünket! — ilyen és ehhez hasonló kiáltások hangzottak.

Forró lett a hangulat a nézőtérén nagyon és szinte botrányos jelenetek játszódtak ott le. Réthy Laura férje, a vak poéta, Rudnyánszky Gyula, az egyik páholyból hallgatta az előadást. Amikor az izgalom a nézőtérén a legmagasabb fokra hágott, egyszerre csak felkiáltott:

— *Hová sütyedtél nemzetem, neked Fedák Sári kell!*

És ezzel a kiáltással összerogyott a vak poéta, úgy, hogy orvosokat és a mentőket kellett hozzá hívni.

Bárdy rendező ezalatt újra a függöny elé lépett és a Vígyszínház igazgatósága nevében kijelentette, hogy bár nem a színház rendezte a matinét, az igazgatóság mégis hajlandó mindenkinek visszafizetni a belépődíjakat, aki ezért a pénztárnál jelentkezik. Felajánlja azonban az igazgatóság, hogy Tanay Frigyes és Sarkady tartanak előadást az elmaradt két művész helyett.

A közönség hosszas purparlék után elfogadta az ajánlatot és a Vígyszínház két jeles művésze pompás előadásával lecsillapította az izgatott hangulatot, amely megzavarta Réthy Laura matinéjét.

* **Culp Julia hangversenye.** A ki a végtelenül bájos megjelenésű, a művészi pályára szinte praedesztinált énekesnőt már hallotta, az nem csodálkozhatott azon, hogy a magában véve egyoldalú műsor mellett is oly élvezetes estét lehet eltölteni Culp hangversenyén. Mert a mintegy másfél óráig tartó kurta lélekzetű dalocska, a Schubert—Schumann-féle szentimentális szerelmi lyra specialisan német termékei, melyektől Brahms dalsai sem ütnek el túlságosan modernségükkel, hisz Brahms dalaiban tán a legkevésbé modern, itt találunk csak nála igazi melódiát: mondom, a sok apró dal, hogy monotonná ne váljak, csak oly kvalitással érvényesülhet, mint Culp Julia. Gretcheni alakja, örökké mosolygó vonásai, mikor a tárgy természetéhez képest komolyra huzódnak, akkor sem ríkatnak meg, mert hisz ime itt áll előttünk Culp megint a maga verőfényében, mely oly jól áll neki, s mely hangja ideális hajlékonyságával, a pianissimók végtelen tökéletes kitartásával, a külső hatások és pözök teljes kerülésével.

vel, a gesztusok minimumra való redukálásával együtt adja azt a harmónikus eredőt, melynek Culp Julia a neve. A dal az ő terrenuma, melyen souverain módon uralkodik. Azért kerüli az érzelmi skála magasabb fajait, a fenségeset, a drámat, a tragikusát. A Schumann-féle Waldesgespräch Loreleyének mystikus diadalát még kellő erővel domborítja ki, hisz Loreley a szerelem természetdémonának specializált alakja. De balladára már mégis kevesebb benne az erő. Azonban nem elég egyben hiválni? Suum cuique. A Schumann-dalok után, valamint a hangverseny végén számos kihívás után ráadást is énekelt Culp, abinek siterében osztozott kísérelője, régi ismerősünk, Dienzl Oszkár. Az elég szép számú distingvált közönség élvezetét legfelebb a karzaton levő diákok éretlenkedése zavarta. (W.)

* A szinigazgató közlései: Az ostrom. Bersteinnek nagyszámú és lelkes hívei vannak a színházi közönség körében, akik a boszorkányos technikájú szerzőnek minden új darabját lesvelesik. Legújabb művével a nagy francia író legkeltebb híveit is meglepte: Az ostrom minden eddigi Bernstein-darabnál nagyobb sikert aratott. A főváros közönsége esiről estére zsufolásig megtölti a Vigszínházat s bizonyára ugy lesz Arad n is: zajos esték sorozata kezdődik meg csütörtökön, amikor Berstein darabját az aradi színház bemutatja. Ebben a darabban a csodás francia meseszörf tehetsége a maga bravurossága teljében tündöklök. A színház legjobb erőt küldi csatasorba. A főbb szereket Heppesné, Novák Irén, Szendrey, Várnai, Delli játszó. A darab rendezését Szendrey igazgató vállalta magára. — *Lilli keltös szereposztásban.* Lilit már jó régen nem játszotta az aradi színház. Most teljesen új bemutatással készül az operett-személyzet ennek a kiváló operettnek a reprizére, melynek az a speciális érdekessége is lesz, hogy kettős szereposztásban kerül előadásra. Az egyik szereposztásban ma, kedden kerül színre, a főszererepekben Kállay Jolánnal, Balázsszal, Dellivel. Gyözövel és Várnayval, míg a második előadás főszererepeit Dióssy, Huszár, Polgár és dr. Beregi játszó. — *Limonádé ezredes.* Az idei színházi szezonnak annvieszép zenéjü operettje van, hogy kitelne belőlük három szezon repertoórja is. Ezek közé a bájos melódiájú és tartalmas librettójú operettek közé tartozik a Limonádé ezredes is, amelyet a premier szereposztásában szerdán ad elő a színház.

* A harc. (Szenzációs háboru kép az Apolló-színházban) Amerika még a filmgyártásra is ráti a maga pecsétjét. Szédületes ideák, vakmerő vállalkozások s korlátot nem ismerő apparátusok felvonultatása jellemzi az amerikai filmeket, amelyeket mindig szivesen fogad a mozisínházak közönsége s amelyek mindig hálás reklámja a moziműsoroknak. A „Kálem” gyár eddig is elől járt az amerikai filmek készítésében, minden képében izgalmasat, vonzó és meglepőt produkált; mindez azonban semmiségé, törpül smellett a háborus dráma mellett, amelyet „A harc” címmel mutatott be ma az aradi Apolló színház. Ebben a mozidrámban szemtöl-szembe találjuk magunkat a háboru borzalmaival, amit Biró Lajos egyik legutóbbi cikkében a világ legfenségesebb látványának mond. Igaza van a kiváló írónak, fonságesebb, hatalmasabb látványt a mozitól sem várhat az emberiség, mint egy háboru. A dráma az amerikai Folervár bevételeit mutatja be a valósággal összeéveszthető utánzással. Az Apolló színház irodája közli, hogy „A harc”, amely ma óriási siker mellett került bemutatásra, kedden és szerdán marad még műsoron. 177

* Alandó képkiallítás Nagy Géza fényképész lapualjában. Műtermi felvételek naponta d. e. fél 4-től d. n. 4-ig. Interieur felvételek saját lakáson, ugyintén kis kép után Platin, Sepie Aquarel, Pastel nagítás és egyéb külföld felvételek szolid árak mellett eszözöltnak Arad, Andrásy tér 22. az. Polgári takarékpénztár épületében. Telefon 922.

* A babona. (Az Uránia nagy slágerje.) A Titanic bezalmai örök időközön át emlékeztetnek maradnak Sajnos, talán a legbálsabb témászolgáltatották mozi számára. Meglátják ez az Uránia most zírta kerülő hatalmas mozgófényképén, melynek szuszéjét a Titanic szörnyü katasztrófája inspirálta. A kép keretében látjuk az uszó jéghegyeket és egy fényes beállítású jelenetet, amikor a négy kényes gözös neki megy a katasztrófá-

nak és elsülyed. A Kárpáthia is ott uszik a me nekülökkel szemek előtt. A háttérben pedig egy izgalmas dráma játszódik le, melynél lebilincselőbbet keveset láttunk még mozikepen. A babona martalékául esik egy fiatal asszony és csak egy józan ember okossága vezeti ki a majdnem halálos veszedelemből. A babonát nagyszerü műsor keretében mutatja be az Uránia. A program egyik kolosszális képe a Walton állomás kikötője, egy megakadályozott vasuti katasztrófa nagyszerü drámáját mutatva be. 175

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjeggy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre Kerpel Izsó kölcsönzöintézetében, Aradon.

Németország szövetségi hüsége.

(Üzenet Oroszországnak. — A birodalmi kancellár beszéde.

Saját tudósítónktól.

Berlin, december 2.

Az egész világ izgalmas várakozással tekintett ma Berlin felé. A birodalmi kancellár volt elmondandó előre bejelentett beszédét a külügyi helyzetről. Ez a nap volt a hármass szövetség nagy próba napja. Meg kellett tudnia Európának, vajon az osztrák-magyar monarchia presztizse, világtörténelmi szerepe a multé-e, vagy a jövőé? A német birodalmi gyűlésen *Bettmann-Holweg* kancellár hatalmas megnyilatkozásából azt tudtuk meg, hogy az államszövetség, melyben mi képviseltük legkimondottabban az európai békét, nem lazult meg és a monarchia értéke oly nagy, hogy Németország érdemesnek tartja ezért az értékért a maga népének a vérét is áldozatul hozni. A német birodalom császára és a monarchia trónörököse találkozásának eredményét ismertük meg a berlini parlament általános helyeslése közt elhangzott ama kancellári nyilatkozatból, hogy *Németország a veszély idején szövetségi hüséggel áll mellettünk.* Ezt üzeni II. Vilmos és népei az orosz cárnak és a háborus pártnak. E szavaknak el kellett hangzaniok, mert életre keltik a béke reményét. A nevezetes ülésről ezt jenti tudósítónk:

Berlin: A birodalmi gyűlésen ma a költségvetés tárgyalásánál Bettmann-Holweg birodalmi kancellár szólalt fel és a következőket mondotta:

— Uraim! A külügyi helyzet megvitatásánál mindenekelőtt a balkáneseemények veszik jelen leg igénybe minden figyelmünket. Már régóta képezi különös figyelem tárgyát a Balkánfélsziget és többszörösen történtek kísérletek az ottani viszonyok javítására, azonban ezek mind csödföt mondtak. Időközben a hangulat Törökország és a balkáni államok között annyira kiélesedett, hogy a konfliktus kitörését nem lehetett megakadályozni dacára annak, hogy a hatalmak igyekeztek a békét fentartani. A Balkán események ugyan Németországot közvetlenül nem érintik és bizonyos pontokban érdekeink a többi hatalmak érdekei mögött állanak. Mindenesetre fel vagyunk jogosítva, sőt kötelességünk, hogy ugy, mint a többi hatalmak, a helyzet új rendezésénél szavunkat felemeljük, mert az orient új gazdasági alakulásánál közvetlenül érdekelve vagyunk. A nagyhatalmak közötti tárgyalások még folynak, ugy, hogy arról nem nyilatkozhatom, azonban annyit mondhatok, hogy kilátás van eredményes befejezésre. Ha azonban meggondolatlan ellentétek jönnek létre, ugy mindenesetre az érdekelt hatalmaknak lesz dolga igényeiket érvényre juttatni.

— Ha azonban szövetségesünk érdekei érvényesítésénél, ami ugyan nem várható, egy harmadik oldalról megtámadatnék,

s ez által létében veszélyeztetve lenne, akkor hiven szövetségi kötelességünkhöz, erősen és elszántan fogunk mellette állani. Akkor szövetségesünk oldalán saját hatalmi állásunk, a biztonság és országunk védelmére küzdeni fogunk s meg vagyok gyözödvé, hogy ilyen politikáért az egész német nép mellénk fog állani.

— Igyekezni fogunk a békekötés után egy gazdaságilag erős Törökország fenntartásáról gondoskodni. Különben a nagyhatalmak között a tanácskozások még folynak és folytatódnak, kedvező eredményekkel már eddig is remélhető, hogy a nagyhatalmak között minden tekintetben és mindenképen kedvező egyezés jön létre. (Hosszantartó éljenzés.)

Budapest: Mint fővárosi tudósítónk jenti, Bettmann Holweg kancellár nagyszabású beszéde diplomáciai és politikai körökben rendkívül kedvező benyomást tett és nagy elismeréssel emlékeztek meg arról a hatalmas demonstrációról, amely a kancellár kijelentései által Németország szövetségi hüsége mellett tesz tanuságot.

Frankfurt: A *Frankfurter Zeitung* információja szerint a hármass szövetséget ma újból meköttötték.

Berlin: A birodalmi gyűlésen Ledebur szocialista képviselő hevesen támadta a cárt. Utána *Kiderlen-Wächter* államtitkár szólalt fel:

— A beszéd két passzusa ellen kell tiltakoznom, mondotta. Ledebur képviselő ur támadást intéz egy nagy szomszédos birodalomnak irányunkban barátságos uralkodója ellen. A mi birodalmunk békében és barátságban él és óhajt is élni. A képviselő ur sajtóságos támadásait semmivel sem motiválta. Nem is lehet azokat semmivel sem indokolni. Sajtóságosan elütnek azonban a képviselő ur fejtegetései a béke eszmétől, amelyet a maga számára ugylátszik, privilégiumnak akar lefoglalni. Visszautasítom ezeket a támadásokat és meg vagyok gyözödvé, hogy a ház tulajdonó többségének helyeslésével találkozom. A képviselő ur azután figyelmébe ajánlotta a kormányznak, hogy tegye jobba Angliához való viszonyát. Ezzel szemben azt a szemrehányást tette neki, hogy tápot ad az Angliával való viszálynak. Ezek a kijelentések óhajtott alkalmul szolgáljanak nekem annak kimondására, hogy az egész utóbbi válság nyomán különösen Angliához való viszonyunk kiválóan bizalommal teljes volt. Az őszinte és teljes bizalomtól áthatott eszmecserék Anglia és Németország között e válság összes fázisaiban nemcsak viszonyunknak igen örvendetes intimitását teremtették, hanem az összes hatalmak közti meg egyezés ügyének is jó szolgálatot tettek. Szabad kifejeznem azt a határozott reményemet, hogy a jövőben is ugyanilyen örvendetes megoldásra fogunk jutni.

SPORT.

+ Az aradi korcsolyázó egyesület tegnap tartotta meg közgyűlését, amelyen a tisztviselők beszámoltak a mult esztendő eseményeiről. Azután megválasztották a tisztikart. Elnök: Urban Iván báró. Alelnök: Boros Iván. Igazgatók: Hady Antal, Somló Ármán dr. Ügyész: Szalay Károly dr. Titkár: Nagy Orbán dr. Ellenőr: Alt János. Pénztáros: Székely Károly. Jegyző: Szabó György. Választmányi tagok: Aknay Andor, Borsos Béla dr., Dániel Péter, Dániel Endre, Ipolyi Keller Iván, Steinitzer Pál dr., Vannay Gyula, Schor Lajos, Nachtnébel Ödön, Parec Béla dr., Purgly László, Kabdebó János.

Ezután Boros Iván elfoglalta az elnöki széket; elmondta, hogy az egyesület nagy átalakulás előtt áll: ugyanis új korcsolyázó hely kieszközlése a tisztikarnak és a tagoknak önzetlen és szorgos együttmöködését igényli, látva azonban a nagy összetartást, nagy reménységgel és bizalommal tekint a jövő elé. Végül a jövő évi költségvetést állapították meg.

Uj országok a Balkánon.

— Holnap irják alá a fegyverszünetet. —

Saját tudósítónktól.

Arad, december 2.

A fegyverszünet.

Konstantinápoly: A fegyverszünetet formaterve még nem írták alá. Tartalma nem lesz sem nyolc nap, sem tizennégy nap, hanem csak arról lesz benne szó, hogy közvetlenül aláírása után meg kell kezdődni a béketárgyalásnak. A fegyverszünet alatt az ostromolt várakat napról napra el fogják látni eleséggel és csak azt fogják kikötni, hogy az ostromlottak lojálisan megmondják a csapatok létszámát. A fegyverszünetre vonatkozó jegyzőkönyv a következő megállapodásokat tartalmazza:

1. A fegyverszünetet tizennégy napra kötik.
2. A török hadsereg és a szövetségesek hadserege megmaradnak jelenlegi pozícióikban.
3. A felek egyike sem folytathatja az erődítő munkálatokat, meg a csapat- és munició szállításokat.
4. Az ostromlott drinápolyi és szkutari erődök a fegyverszünet alatt élelmiszert kapnak és pedig naponként egy napra valót.

Resid basa és Damad Ferid basa vasárnap reggel elutaztak Csataldzsába és magukkal viszik a fegyverszünetre vonatkozó jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv aláírását holnapra vagy holnaputánra fogják elhalasztani, egyrészt, hogy a görög megbízottnak, a ki a tárgyalásokon nem vett részt, ideje legyen a kormány által utasításokat szerezni Janina körülzárása dolgában, másrészt pedig, hogy megvárják a bolgár minisztertanács jóváhagyását a jegyzőkönyvre nézve.

Szofia: A fegyverszünetre vonatkozó szerződést még nem kötöttek meg. Holnapra várják.

Szofia: A fegyverszünet nincs bizonyos időre tervezve, hanem 48 órára felmondható.

A béke föltételei.

London, december 2. A *Daily Chronicle* értesülése szerint a fegyverszünetet csak kedden fogják aláírni. Ez alatt Szkutarit, Janinát és Drinápolyt naponként eleséggel fogják ellátni és a görög és török hajók által való ostromzár szünetelni fog. A békeföltételek a következők:

A bolgár határ csak körülbelül tizenöt kilométernyire fog előbbre tolni, úgy hogy Drinápoly és Kirk kilissze a határtól meglehetősen távol-ságban Törökországgé fog maradni. Ezután új határ következik a Marica mentén. Kavala és Deagacs a bolgároké lesz. A határ ezután északkeleti irányban egészen a mai fekete tengeri határig megy.

Macedónia és Albániának nagy része autonómiát kap.

A szerbek kapják Üszkübt és a montenegrói part közelében az adriai partvidéknek egy csekély részét.

A görög határ Monasztirig fog terjedni.

A montenegróiak megkapják Szkutarit és a Szandzsáknak nagyobbik részét, ellenben a kisebb része Szerbiáé.

A békeokiratban titkos záradékok is lesznek, amelyek egyike arról szól, hogy a balkáni államok közösen fognak védekezni Ausztria és Magyarország vagy valamely más államnak támadó potitíkjára ellen. A béketárgyaláson Bulgária fogja képviselni Szerbiát és Montenegrót.

Nem fogadják el a békét a görögök.

Páris. Itt ma délután illetékes helyen közölte a görög követ, hogy kormánya nem hajlandó a török részről előterjesztett feltételek alapján megkötni a fegyverszünetet. Romanow párisi görög követ a következőképen nyilatkozott a görög kormány álláspontjáról:

— A szövetséges hadviselő felek a fegyverszünetre vonatkozó tárgyalások alapjául nobilisan oly feltételeket szabtak, amelyek teljesen megfelelnek a hadjárat folyamán a balkáni államok seregei által kivívott katonai helyzetnek és természetesen követelték minden megerősített helynek az átadását is. Így kívánták, hogy Drinápoly legyen a bolgároké, Janina a görögöké, Szkutari a montenegróiaké, Dibra és Durazzo a szerbeké. Ezeket a föltételeket a porta visszautasította, — folytatta a görög követ — és most a bolgár megbízottak olyan alapon tárgyaltak, hogy az ostromlott várakba a törökök eleséget vihessenek be és a görög flotta szüntesse meg a blokádot. Ma reggel közöltem Poincare miniszterelnökkel, hogy ilyen fegyverszünetbe a görög kormány nem egyezhetik bele. Mert ez csak Törökországra volna kedvező, ha a szövetséges államok megadnák azt a könnyebbséget, hogy a törökök eleséggel láthassák el a vár helyőrségét. Akkor a balkáni sereg kockáztatná minden eddigi siker-gyümölcsét. Görögország nem fogadhat el ilyen feltételeket, mert ez annyit jelentene, hogy a fegyverszünet megtiltaná a görög flottának sikeres blokádjá folytatását.

A győztesek.

Belgrád. A szerb kormány a meghódított területeken már megszervezte a csendőrséget a rend és közbiztonság helyre állítására.

Turin. A Starnak jelentik Konstantinápolyból: A bolgárok felakarták robbantani Makriköjben Csataldzsától keletre a löpor raktárt, de mielőtt tervüket végrehajthatták volna, tetten érték őket és agyonlőtték. A csataldzsai harcokban sok bolgár kémet fogtak el és mindnyájukat főbelőtték kihallgatás nélkül. Tegnap Szambulban két bolgár tisztet tartóztattak le.

Törökország vesztesége.

Konstantinápoly, Törökország a hadjáratban máig 200000 embert vesztett el. Macedoniában egész hadosztályok adták meg magukat. Ezrével estek hadifogságba a katonák s ijesztő a száma a kolera s egyéb járványos betegségek áldozatainak is. 45 ezerre becsülik ezeket és 57 ezerre teszik azoknak a számát, akik éhség miatt lettek harcképtelenné.

TANÜGY.

(—) A ségai ingyenkonyha megnyitása. A humanizmus főlemelő ünnepét ült ma a ségai községi iskolában, ahol a szegénysorsu gyermekeknek, mint már jeleztük, ma osztották ki az első ingyenebédét. A tanítótestület által létesített ingyenkonyha szükségét semmi sem igazolja jobban, minthogy az első ebéden kilencvenhat gyermek vett részt. A konyha megnyitásán a testület tagjain kívül több érdeklődő jelent meg. Szántó Lajos igazgató szívéhez szóló, meleg szavakkal ecsetelte a gyermekek előtt azt a szeretetet, amellyel a jó emberek reájuk gondolnak s amely nekik meleg ételt juttat, azután asztalhoz ült a csaknem száz főből álló gyermekcsereg. E helyütt jegyezzük meg, hogy a ségai ingyenkonyha céljaira, — amely az Aradi Szegénytanulókat Segélyező Egyesülettől teljesen független s attól támogatásban sem részesül — úgy nagyobb intézetektől, mint egyesektől is, szép számban érkeztek adományok.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

HIREK.

Piátó mint közveszély.

— Szétzavart köztársaságiak. —

Saját tudósítónktól.

Budapest, december 2.

A budapesti köztársasági polgárok december 1-re, vasárnap este 6 órára hívtak össze pártalakító értekezletet, minthogy azonban arról értesültek, hogy a rendőrségnek szigorú utasítása van az értekezlet feloszlására és így a megalakulás megakadályozására, a párt tagjai már délelőtt összegyűltek a Sas-kör éttermében és ott nagy lelkesedéssel kimondták a budapesti szervezet megalakulását. Elnökké Nagy György drt, az országos párt elnökét választották meg, majd a vezetőséget alakították meg.

Délután 6 órakor ismét összegyűltek ugyanabban a helyiségben a párttagok, számszerint mintegy százan, barátságos lakomára. Az Irányi utcai hadtestparancsnoksági épületben mintegy hatvan főnyi rendőrcsapat állott készenlétben és az utcán detektívek cirkáltak, akik alaposan szemügyre vettek mindenkit, aki betért a Sas-körbe. A terített asztalhoz letelepedett Szirmay Andor rendőrtanácsos, a rendőri kirendeltség vezetője, Glósz Imre rendőrfelügyelővel és egy fogalmazóval. A köztársaságiak vacsorához ültek és Nagy György meghívta a rendőrtiszteket is, akik kijelentették, hogyitt maradnak ugyan, de a vacsorán nem vesznek részt. Közkívánatra Kalmár Antal dr. közjogi író emelkedett szólásra. Amint azonban ezt a szót „Köztársaság” kiejtette, közbeszólt Szirmay rendőrtanácsos, kijelentvén, hogy ilyesmiről nem enged beszélni. A társaság felzudalással fogadta a rendőri beavatkozást, a zaj lecsillapultával azonban Kalmár Antal folytatta beszédét. Fejtegette az ókori demokritikus és arisztokratikus köztársasági államformák közötti különbséget s amikor Piátóról kezdett beszélni, Szirmay betiltotta a gyűlést azzal a megokolással, hogy Piátó is veszedelmes republikánus volt. Ezt a megokolást nagy derűtséggel fogadták a jelenlévők és többen

— Éljen a király! Éljen az orosz cár! — felkiáltásokkal feleltek.

Közben az étterem előtti folyosóra felvonultak a rendőrök és Szirmay rendőrtanácsos ismételt követelte a társaság széjjeloszlását. A köztársaságiak, akiknek nagy része ekkorára már megvacsorázott, eltávoztak a Sas körből a Balaton kávéházba, ahová a detektívek egész serege követte őket.

— Magyar biborosok. Rómából jelentik: A pápa titkos konzisztóriumában Csernoch János hercegprímást és Hornig Károly báró veszprémi püspököt bibornokokká nevezte ki. Ezután nyilvános konzisztórium következett.

— Az erdélyi püspök Aradon. Ma érkezett Aradra Majláth Gusztáv erdélyi püspök, aki Kolozsvárról Temesvárra utaztában megállt Aradon és a minoriták vendége volt. Az erdélyi püspök aradi tartózkodása alatt ma délután a minorita rendházban gyóntatott és igen sok középiskolai tanuló járult eléje gyónásra. Majláth püspök holnap reggel utazik tovább Temesvárra

— Gazdák küldöttsége a főispánál. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület küldöttsége Vásárhelyi József igazgató elnök vezetése alatt vasárnap délelőtt 10 órakor tisztázott a főispánál azon alkalomból, hogy bárói ragra emelte a király. A küldöttség tagjai mintegy ötvenen voltak: Vásárhelyi József a vármegye gazdaközönsege nevében üdvözölte a főispánt. A főispán meghatottan mondott köszönetet ama megtiszteltetésért, amelyben a vármegye gazdaközönsege részéről részesült és kérte, hogy őt további hivatalos működésében továbbra is abban a hathatós támogatásban részesítsék, amelyben a vármegyei gazdasági egyesület őt eddig részesítette.

— Nyugdíjazás. Lovag Worafka Tivadar volt aradi vezérőrnagyot, saját kérelmére nyugdíjazták és neki ez alkalomból a katonai érdemeket adományozta a király.

— György szerb herceg harakirije. A napokban egy belgrádi távirati jelentés nyomán megírtuk, hogy György herceg, volt szerb trónörökös, hastífuszban megbetegedett. Most a „Prager Tageblatt” egy belgrádi távirat alapján azt a szenzációs hírt közli, hogy György herceg állítólagos hastífusza öngyilkossági kísérlettel van összefüggésben. A szenzációs távirat a szerb ex-trónörökös harakiri-kísérletéről a következőkben számol be: György herceg állítólag tífuszban való megbetegedéséről tegnap szenzációs hír terjedt el Belgrádban. Egész határozottsággal híresztelik, hogy az ex-trónörökös megbetegedése öngyilkos kísérlettel van összefüggésben. György herceg ki mondhatatlan hazaszeretetéből királyi atyja szemeláttára öngyilkosságot kísérelt meg. Ikonavics kapitány elbeszélése szerint az eset így történt: „György herceg megjelent Péter király előtt és kérte, hogy csapatunk élére állva a főhadiszállásra jöhessen. A király ekkor kategorikus hangon figyelmeztette, hogy mint engedelmes katona, tartózkodjék minden politizálástól. Atyja szigorú magatartása feletti féjdalmában György herceg ott a király előtt előrántotta kardját és fel akarta metézni a hátsót. Péter király még idejekorán megakadályozta szándéka kivitelében, György herceg azonban így is súlyos sebet ejtett magán a has tájékán.

— Durazzo kerületi főnöke. Ujvidékről jelentik: Az itteni szerb lapok azt írják, hogy Péter szerb király Durazzo kerületi főnökévé Nusics Branislavot nevezte ki. Nusicsot Magyarországon is jól ismerik. Öt év előtt ő volt a Szabadkán vendégszereplő szintársulat igazgatója, de hűtlen pénzkezelés miatt elcsapták. Az új kerületi főnök különben a szerbek neves drámaírója.

— Rendkívüli vonatok karácsonyra Aradtól—Budapestig és vissza. A nagy forgalomra való tekintettel és a közönség kényelme szempontjából külön vonatokat indít a Máv. igazgatósága karácsonyra. Az Aradot érintő ujtások ezek: Aradtól—Budapest keleti pályaudvarig. Két külön személyvonat közlekedik I—III. osztályú kocsikkal. Az egyik, mely december hó 24. és 26. án, továbbá 1913. évi január hó 2. án közlekedik, indul Aradról délelőtt 11 óra 10 perckor és érkezik Budapest keleti pályaudvarra este 6 óra 45 perckor, a másik pedig, mely december hó 26. án és 1913. évi január hó 2. án közlekedik, indul Aradról este 9 óra 10 perckor és érkezik Budapest keleti pályaudvarra reggel 5 óra 30 perckor. — Budapest keleti pályaudvartól—Aradig. December hó 21., 22., 23. és 24. én külön személyvonat közlekedik I—III. osztályú kocsikkal. Indul Budapest keleti pályaudvarról este 9 órakor, érkezik Aradra reggel 5 óra 8 perckor. — Budapest nyugati pályaudvar és Cegléd között. December hó 22., 23. és 24. én, továbbá 1913. évi január hó 1. és 2. án külön személyvonat. Indul Budapest nyugati pályaudvarról délelőtt 11 óra 55 perckor, érkezik Ceglédre délután 2 óra 11 perckor, az ellenvonat pedig indul Ceglédre délután 5 óra 2 perckor és Budapest nyugati pályaudvarra érkezik este 7 óra 30 perckor. — Budapest keleti pályaudvartól—Szolnokig. December hó 24. én külön személyvonat. Indul Budapest keleti pályaudvarról délután 2 óra 55 perckor, érkezik Szolnokra este 6 óra 25 perckor.

— Merénylet egy Maros hid ellen? Makóról jelentik: Ma éjjel három gyanús alak közeledett a katonaság által őrzött Maros hid felé. Az egyik ór kiáltására kettő elmenekült, a harmadik azonban egyenesen az ór felé tartott. A katona, mivel az a háromszoros felszólításra nem állott meg, háromszor rálőtt. A közeledő alak a lövések hallatára elmenekült és mire a katonák átkutatták a környéket, már nem találták. Azt hiszik, hogy szerb kémek akarták a hidat felrobbantani. Az őrséget megerősítették.

— Halálozás. Mallász Antal nyugalmazott adótárnok e hó 1. én életének 76. évében elhunyt. Halála kiterjedt rokonságot ejtett gyászba. Temetése 3. án délután 3 órakor lesz a Dezső-utca 4c. számú gyászházban.

— Üzlet áthelyezés miatt rendkívüli le szállított árak Hegedüs Gyula cégnél Arad, Andrassy-tér 15.

— A háborús félelem halottai. Triff Ilés pécskai huszonnégy éves napszámoslegényt pénteken rendkívüli tényleges szolgálatra behívták. A parasztleányt nagyon elkésztette ez a vasárnap délután, amikor egy napi szabadságra újból hazament, szinte sirva panaszkodott feleségének s a falujabelieknek, hogy háboruba fogják őt vinni a szerbek ellen. Triff az egész éjszakát ébren, álmatlanul töltötte s reggel korán kiment szobájából a ház mögötti pajtába. Feleségének feltűnt férje hosszas távolléte, utána ment s sirva akadt rá Triffre. Triff megpillantva feleségét magához szoritotta, megölelte, azután hirtelen revolvert rántott elő s a nő szájába lött. Az asszony véresen esett össze, a férfi pedig saját magát lötte ezután föbe. Triff azonnal meghalt, az asszonyt pedig súlyos sérüléseivel az aradi közkórházba szállították.

— Törmelék tea, teasütemények, finom minőségű tea rumok Kotányi paprika lerakátaban József főherceg ut 3.

— Meghalt a szállodában. Temesvárról jelentik: Drechsler Róbert utazó pénteken Aradról Temesvárra jött és a józsefvárosi Korona-szállóban szállt meg. A személyzetnek feltűnt, hogy Drechsler szombat nem hagyta el szobáját, kinyitották az ajtót és az ötvenhat éves embert ágyában holtan találták. Az elhunyt temesvári illetőségű volt és sok ideig állott a Kimmel cég szolgálatában. A holttestet az izr. temető halottas kamrájába szállították, ahonnan ma délután temették.

— Halálos baleset. Ma délután az aradi Széchenyi gőzmalom harmadik emeletén a gabona és lisztszállító lift javításával foglalkoztak Szöllösi József és Muszkán Péter előmunkások. Az egyik szögnek a feje eltörött és Muszkán beleállt a liftbe, hogy a hibás szöveget kicserélje. Szöllösi pedig tartotta a felvonó drót kötelét. Ez utóbbi valószínűleg megszedült, hirtelen elengedte a kötelet, a lift megszaladt ő pedig a harmadik emeletről föjjel lebukott az első emeletre. A felvonóban lévő kőben koponyáját szétrombolta, nyakcsigolyáját eltörte és az orvosi vélemény szerint nyomban meghalt. Muszkán súlyos belső sérüléseket szenvedett.

— Modern ékszerek, műtővös tárgyak nász, alkalmi ajándék, dísz tárgyak, evő és ivókészletek ezüstből, világhírű gyártmányú órák szolid árban beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Ardrassy-tér, Minorita-palota. Telefon 321.

— Halál az utcán. Temesvárról jelentik: Tragikus haláleset történt tegnap délelben a Belvárosban. Naschitz Ignác, a Baruch S. Fisi tüvegkereskedés főkönyvelője tegnap délelben a Gyárvárosban lakó fivérével, Naschitz Józseffel ebédelt s ezután villamoson a Belvárosba ment. Már a villamos kocsiában rosszul lett s ezért megkérte a villamoson utazó ősmérőst, Grosz Andor kereskedőt, hogy kísérje el a Hungaria-szállodáig, mert nem tud egyedül odáig menni. Grosz elkísérte, de Naschitz alig tudott a szállodáig elvándorolni s ott már állapota olyan rosszra fordult, hogy eszméletlenül összeesett, majd pár perc múlva meghalt. Az orvos megállapította, hogy Naschitz szívszélhűdésben halt meg.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 2. án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Czank István napszámosnak Katalin nevű leánya. Söki Árpád kőművesnek Árpád nevű fia. Kádár Mihály szabónak Irma nevű leánya. Meghalt: Nyerges András 59 éves koldus. Provoszek György 61 éves gépkezelő. Ruzs Istvánné 31 éves napszámos neje. Vaszil Béla 56 éves gépész. Házasságot kötött: Scheibel Henrik szerelő Braun Margittal. Képes Márton betűszedő Marók Annával. Mánits Sándor nyomdász Zecher Paulinával. Provini József asztalos Czudar Perszidával. Ujházi István villanyszerelő Simon Katalinnal. Mikus János fékező Samecz Etelkával.

— Uri hölgyközönséget értesítem, hogy női divattermemet Rákóczi-utca 7. sz. alá helyeztem, ahol módomban áll tisztelt megrendelőim igényeit minden fennakadás nélkül leggyorsabban kielégíteni. Tisztelettel Huppert Henrik női szabó. 7450

— Tisztelettel értesítem a n. 6. hölgyközönséget, hogy bevásárlási utamból megjöttek és magammal hoztam a legújabb és legszebb párisi és bécsi őszi és téli modell újdonságokat. Üzletem régi jó hírneve garanciát nyújt a hölgyeknek, hogy olcsó árain mellett senki sem versenyezhet velem. Grünblatt Antonia női kalap divatterme Szabadság-tér 11. 1756

— Olvasó közönségünk b. figyelmét felhívjuk Fischer Mór üveg és lámpadru cégnél mai hirdetésére.

— Szép babák és más játékszerek legolcsóbban Hegedüs Gyula cégnél.

— Papírfeldolgozó vállalat Ingusz I. és Fia Arad (vár) cs. és kir. katonai fegyház a géperőre berendezett nagybani kalap-, csomagoló-, koszoru és cukorka-dobozok gyártását megkezdte. Kérjük előforduló szükségletnél ajánlatainkat kérni.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

TARKASÁGOK.

(A reklám.) Egy aradi fiatal kereskedőnek különös passziója van. Nem sportol és nem jár a színházba. Nem izgatja sem kártya, sem löverseny. Egyetlen passziója: nevét nyomtatásban olvasni. A legboldogabb, ha azt olvashatja: hogy „a kerületi pártgyűlésen X. ur elmés beszédben mutatott rá arra, hogy...”

A multkor a kávéházban ült kartársival. Egyszerre csak az egyik felkiált:

— Te öregem! Már megint irnak rólad a lapok A kereskedő büszkén nézett körül.

— Ugy? És mit irnak?

— Itt van, olvasd!

— A hű férfiú hangosan olvasni kezdte:

... pedig, mint a legutóbbi népszámlálás adatai gazolják, Aradnak hatvanezer lakosa van...

— Ez az egész? — kérdezte lehagoltan.

— Igen!

— Na és? — Hol van itt rólam szó?

— Na hallod! — Hisz a hatvanezer közül az egyik te vagy!

(Hogy masirozunk?) Ez a beszélgetés két, ugynevezett „beavatott” férfiú között folyt le:

— Tudod, hogyha háboru lesz, akkor a mi hadseregünk nem kettős rendbe fog masirozni!

— Hanem?

— Hanem — Prizrendbe...

(Leintés.) Ez a pikáns párbeszéd egy hajnalig tartó zsuron hangzott el:

— Drága nagysád, adjon egy csókot, hogy összehasonlíthassam, kinek a csókja edesebb, a nagysádé-e, vagy a feleségemé?

— Fölösleges fáradnia. Kérdezze meg a férjemtől, annak tudnia kell, mert mielőtt engem nőül vett, vőlegénye volt az ön feleségének.

25,000 KORONÁT

tízünk bárkinek ki bizonyítani tudná, hogy a

Sunlight Szappan

hamisított vagy bármilyen ártalmas anyagot tartalmaz. Kísérlelje meg a Sunlight-mosómodszert: beszappanozni, göngyölitni, egy ideig pihentetni, hogy a szappanozás hathatós legyen, azután kimosni és szárítani.

Lever & Co., G.m.b.H., Wien III.

6601

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. M. Köszönjük. Majd érdeklődünk. Ha teljesen bízható adatokat tudunk meg, akkor megírjuk. Enélkül azonban nem.

R. S. Máskor idejében kérjük-

NEOMANN M.

uri szabó
és. és kir. udvari és kamarai szállító

férfi-, fiu- és leánykaruha telepe

Arad.

5111

Elősmert legjobb minőségű áruk.
Külön osztály mértékszerinti megrendelésekre.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Előadás az új adótörvényekről. Az aradi kereskedelmi és iparkamara felkérésére **Berényi Pál dr.**, a Magyarországi Pénzügyminisztérium Országos Szövetségének igazgatója az új adótörvényekről vasárnap délelőtt a kamarai székház nagy üléstermében előadást tartott, amelynek meghallgatására a helybeli és vidéki pénzügyeztetek vezetőin kívül **Róka József** pénzügyigazgató és **Embey Iván** pénzügyigazgató-helyettes is megjelent. A felolvasó tlel **Ottenberg Tivadar** kamarai elnök nyitotta meg. **Berényi Pál dr.** azokkal a hiányokkal foglalkozott, amelyek régi egyenes adóinkat jellemzik. Azután rátért a pénzügyeztetek és egyéb nyilvános számadásra kötelezett vállalatokat érdeklő új adótörvényeknek, mint e vállalatok kereseti adójára, jövedelmi adójára és a tőkekamat- és járadékadóra vonatkozó törvények részletes ismertetésére. Az előadás kevéssé elégitette ki a várakozásokat, sőt az a része különösen vegyes hatást keltett, amelyben azt igyekezett bizonyítani, hogy az új adótörvények az adózókra nézve is *jobbak* a régiéknél. Az előadást a kamara nevében **Ottenberg elnök**, a hallgatóság nevében pedig **Fodor Gyula** pénzügyi vezérigazgató mondott az előadónak köszönetet.

— Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület december 6-án délelőtt 9 órakor Aradon, az egyesület székházának tanácstermében igazgató választmányi gyűlést tart.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, december 2.

Készárú.

Kínalat, vételkövet gyenge 10 ezer mm. 5 fill. olcsóbb.

Határidő.

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza 1913. áprilisi	11.94—11.95	11.94—11.95
Rozs 1913. áprilisi	10.48—10.49	10.47—10.48
Tengeri 1913. májusi	7.70—7.71	7.69—7.70
Zab 1913. áprilisi	11.05—11.06	11.04—11.05
Árak 50 kilónként számítva.		

Budapesti értéktőzsde (dec. 2.)

Magyar hitel	785.—
Osztrák hitel	604.—
4% koronajáradék	88.30
Osztr.-magy. államvasút	669.—
Jelzálogbank	418.—
Lezámitolóbank	508.—
Hazai Bank	282.—
Magyar Bank	584.—
Keresk. Bank	8675.—
Rimamurányi	894.—
Balgótarjáni	710.—
Köszti Vasút	665.—
Városi Villamos	870.—

Bécsi értéktőzsde (dec. 2.)

Osztrák hitel	608.50
Magyar hitel	798.—
Osztrák-magyar államv.	878.50
Déli vasút	103.—

A Temesvári Lloyd-társulat terményesarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 912. dec. 2. Buza 75 kilogrammos 20.40—20.50, 75 kilogrammos 20.60—20.70, 77 kilogrammos 20.70—20.80, 78 kilogrammos 20.80—20.90. Rozs (prima) 18.70—18.75 (közép) 18.20—18.30. Arpa (sérlehető) 18.90—20.20, (takarmány) 18.50—18.60, Zab (prima) 20.60—20.80, (közép) 19.80—20.00. Tengeri régi, (magyar) 19.60—19.80, új 11.10—11.10, (román) régi 19.90—20.00, új 11.40—11.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 5.60—5.70, (rózsás) 6.30—6.40.

Feladó szerkesztő:

Belgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedden, 1912. december hó 3-án:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Lili.

Operette 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Millaud. Fordították: Fáy J. és Kovva L. Zenéjét szerző: Hervé.

SZEMÉLYLEK:

Antonin	Bouzincourt	Kulcsár L.
De la Grande	Delly Lajos	Bouzincourtiné Benkőné
Saint Hipoth.	Polgár S.	Amélie
Bompan	Várnay J.	Antonine
Renée	Hajdutska	Victorine
		Nógrádi M.

Kezdeté este 8 órakor.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrásy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színház
Ma kedden, 1912. december 3-án:

1. Halászat a tengeren. Természetutáni felvétel. — 2. Petronella megnyeri a nagy díjat. Humoros. — 3. Dinamit halál. Bünygyi dráma 3 felvonásban. — 4. Az új óra. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 1/2 óráról folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. — Gyermek a IV. hely kivételével a felét fizetik. Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1912. december 3-án:

1. Duci bácsi terebélyes vetélytársa. Humoros. — 2. A mikroszkop használata. Természet után. — 3. Waiton állomás kiterője. Amerikai dráma. — 4. Jó csemeték. Humoreszk. — 5. A babona. A „Titanic” egy utasa. Nagyhatású dráma Három felvonásban.

Előadások délután 1/2 óráról kezdve esti fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Tud az ön gyermeke már járni?

Próbált Ön már kis gyermekének, aki még mindig nem tud szaladni, Scott-féle Emulsiót adni? A Scott-féle Emulsiótól a gyermek hamar meg fog erősödni és különösen csontjai fogják a hiányzó erőt megnyerni, úgy, hogy hamarosan talpra fog állni és rövid idő múlva szaladni fog. A Scott-féle Emulsió azért van oly nagy sikere ily esetekben, mert rendkívül gazdag tápláló anyagokban és tartalmazza különösen a csontképződésnél nélkülözhetetlen ásványi sókat. A csukamájolajat nem lehet jobb alakban adagolni, mint a

SCOTT-féle EMULSIÓ

formájában, amely könnyen emészthető és oly kellemes ízű, hogy a legkisebbek is előszeretettel szedik és jól elbírik.

6013

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld, Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wlea, VII., akkor egy gyógyszertár utján próbapacskót küldünk.

Ez nem megy tovább, én lefekszem

és abbahagyok minden munkát. Ennyire sohasem voltam még meggyűlve s a tea, amely máskor mindig használt, most nem ér semmit. De ki fog ezért lefeküdni! Én ilyenkor Fáy-féle valódi szódai ásványvizet szedek, amit gyógyszerárban vagy drogeriában veszek 1 korona 25 fillérért és nálam mind g kitűnő hatása volt ennek a szernek.

Alulírottak a maguk, valamint számos rokon, ismerős és barátaik nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejthetetlen jó atya, após, nagypapa, testvér, rokon és jóbarát

Mallás Antal

nyugalmazott adótárnoknak

folyó évi december hó 1-én délután 2 órakor, életének 76-ik évében, hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó évi december hó 8-án délután 3 órakor fognak a Dezső-utca 4c. számú gyászszobából az evangélikus egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben levő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Aldás és béke poraira!

Arad, 1912. december hó 1-én.

Mallás Karolin, Mallás Jenő gyógyszerész, Mallás Ernő cs. és kir. százados, Erdős Dezsőné szül. Mallás Margit, Katona Lászlóné szül. Mallás Ilona, Zathureczky Jenőné szül. Mallás Matild gyermekei. Mallás Gusztávné és neje, Mallás Ede és neje, Özv. Mallás Józsefné testvérei és sógornói. Mallás Ernőné szül. Bamberg Elzabeth, Erdős Dezső máv. ellenőr, Katona László főerdőmérnök, Zathureczky Jenő gyógyszerész, menyé és vejei. Frits Rudolf és neje szül. Juhász Johanna, Mallás Margitka, Mallás Ottó, Erdős László, Erdős Dezső, Katona Sarika, Katona Lacika unokái. 7738

Varga Imre első temetőrendező intézete
Arad, Andrásy-tér 13. Telefon nappal: 37.
Éjjeli szolgálat: 738.

TEA
RUM

6891

ATLANTIKA

ARAD,
Andrásy-tér 20.

Alkalmi cipő
kedvelt facon
minden
szinben

Kutányi J. Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

KARÁCSONYI OCCASIO!

Legoélszerűbb ünnepi ajándék
egy teljes öltönyszoövet,
melyet már 16 koronától finom tisz-
ta gyapjából vásárolhat egyedül

Leichner és Fleischer

5701 kizárólagos posztóraktárában

Arad, Szabadság-tér 17 sz. alatt
hol rövid ideig maradékok is kaphatók.

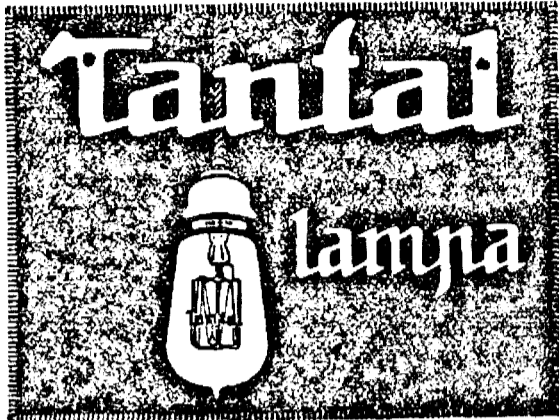
Nyílttér.

Korányinál

a Szabadságtéren
Mesés öltönyszoövet már 10 K.-tól
Angol felöltők „ 16 K.-tól

Nagy választék téli és
szörme kabátokban

Óriási választék cipők-
ben és kalapokban.

Legtartósabb húzott drótszálas lámpa.

Magyar

SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Budapest, VI., Teréz-körút 36.

Cipő különlegességek

Iványi Menyhért

Aradon, Forray-utca

Eredeti amer. férfi vagy női
fekete vagy barna ... 13 K.
Antilop divat magas cipő ... 14 K.
Eredeti angol kalapok nagy
választék Gyukits kalap ... 10 K.
Női vagy férfi sevró cipő ... 9 K.

Kovácsműhely áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget és t. vevőimet értesíteni, hogy műhelyeimet **Illés- és Csutora-utca sarok** (saját ház), valamint **Kápolna-utca 26. sz.**, a tűzoltó laktanyával és az Attila-térrel szemben **helyeztem el**, úgy, hogy a város bármely részéről könnyen 5 perc alatt elérhető. — Saját bognárműhely, külön **patkoldahelyiség**. A legszolidabb **kartelen kívüli** olcsó árak. Uradalmi munkákat pausálba átveszek. Szállító és bérkocsi tulajdonos urak külön kedvezményes árban részesülnek. Állandóan raktáron vannak teher- és stráfkocsik. — **Külön féderesmunkaosztály**. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Kivánatra személyesen kiutazom. Remélve, hogy igyekezetem minden tekintetben méltánylásra talál, kérem a nagyérdemű közönség teljes bizalmát és pártfogását, vagyok kiváló tisztelettel :: :: ::

VISNICSKI ZSIVA,

kovács-mester.

Ugyanott jó házból való fiúk tanonc-
nak felvétetnek, teljes ellátással.

Legalkalmasabb
óra és ékszer
bevásárlási forrás!

A nagy közönség szíves figyelmébe ajánlom **Arad, Boros Benit-ter 8. szám alatt levő**

óra- és ékszerüzletemet,

hol állandóan dus választékú raktárt tartok mindennemű elsőrendű **fa, és arany, ezüst zseborák**ból ugyszintén legizlésesebb ékszeranyagból szolid olcsó árak mellett. Javításokat gyorsan és lelkiismeretesen, jótállás mellett eszközölök.

Mielőtt karácsonyi ajándékaikat megvenné, kérem a vevőközönséget győződjék meg üz etem jutányosságáról. Szíves pártfogást kér

Kintzler Zoltán.

Üstötvesztő 7634

Markus Ferenc,
művész és ékszerész.

Az ingatlan forgalmi és Parcellázobank r. t. Arad Petőfi-utca 1. szám. (Telefon 861.) áruba bocsátja az Arad város határában lévő

homok dűlő

1. sz. (volt Ludvig-féle) 105 kis holdas ingatlanát igen elő yös fizetési felt telekkel. A tanya 3 2 kis hold földel egy tagban, a többi 5 kis holdas parcellákban II-7717

adatik el!

Nagymennyiségű

maculatura

jutányosan eladó.

Üzletáthelyezés miatt, mélyen leszállított árban

kerülnek eladás alá az összes raktáron levő cipő árak, a „Salamander“ cipők kivételével, u. m. a legdivatosabb alkalmi és utcai cipők, hölgyek és urak részére, gyermek, leány és fiu cipők vizha'lan, vadász-, sár-, hócipők és lábszárvédők, továbbá divatjukat multia cipők félárban.

Weinberger János Arad, Andrássy-tér 20. sz

TÁVIRAT. a Párisi gyémánt király áruháza

Háboru nem lesz, mert megnyílt Szabadság-tér (Uránia színház épületben.)

Gyakorlott mérlegképes

könyvelőt,

ki egyszersmind perfekt német levelező is,

keresünk

központi irodánk részére. Ajánlatok küldendők

Seidner Bernát és Fia

fa és mésztermelés 7740

Marosborsa (Arad megye.)

Értesítés!

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy a

Forray-utcában levő mészáros- és hentes üzletben

a mai naptól kezdve az alanti előnyáért lehet a legjobb minőségű husokat venni és pedig:

1-ső rendű hizott marhasus eleje kg.-monként	1 K 44
Leves husok: hátulja	1 K 60
Pecsenye husok kg.-ja	1 K 76
Gulyás hus	1 K 52
Sertés hus: karaj kg.	1 K 92
Sertés hus más részekből kg.-monként	1 K 76
Fiatal borju hus eleje kg.	1 K 92
Fiatal borju hus hátulja 1 kg.	2 K 40
Szalonna és zsir kg.	1 K 76

Szives pártfogást kér

7488 FARKAS GYÖRGY.

A jutalomdíjban már részesült cselédnek újabb pályázata esetén a korábbi jutalmazást megelőző szolgálati ideje be nem számítható. A szolgálati idő tartamában beszámítandó az az idő is, melyet a cseléd oly szolgálattal töltött el, a mely szolgálattal a cseléd tartó elhalálása miatt szűnt meg. A díjak kiosztásának alapjául a szolgálati idő nagysága vétetik. Elsőbbségben azok részesülnek tehát, kik egy helyben leghuzamosabb ideig szolgáltak. Egyenlő minőség esetén összes szolgálati idejüket véve Aradon legrégebben szolgálnak. Jutalomdíj elnyerése végett december első napjától 15 napjáig tartozik a cseléd gazdája vagy gazdasszonya által kiállított bizonyítvány, cselédkönyv és születési anyakönyvi kivonata bemutatása mellett a kapitányi hivatalnál személyesen jelentkezni, ahol jelentkezése ebbeli kérelme jegyzőkönyvbe vétetni fog. A személyesen jelentkezett cseléd a kívánt okmányok mellékleteivel kérelmét írásban is benyújthatja. Később és idő előtt beérkezett kérvények visszautasítottatni fognak. Ha valamely évben a jutalmak egészben vagy részben pályázat hiányában vagy egyéb okok miatt ki nem adhatók, a fennmaradt jutalomdíjak a következő évben kerülnek kiosztás alá.

Arad, 1912. évi november hó 22-én.

Greén,
h. főkapitány

Posta-

csomag feladási

és

utalványkönyvek

egész vászonkötésben, arany címnyomással kaphatók 1 korona 50 fillérért az

Aradi Nyomda R. T.
nyomdájában József főherceg-ut 22. sz.

25064—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 8382—223—1897. sz. a. alkotott és kormányhatóságilag jóváhagyott a „cselédmenedékház” létesítéséről, a nő cselédek jutalmazásáról szóló szabályrendelet 4. §-a értelmében minden év, tehát a folyó 1912. év végével is cselédjutalom címén 400 koronát tevő 8 díj és pedig I. 200 korona, II. 100 korona, III. 100 korona lesz, az arra érdemes cselédek részére kiadandó.

Ezen jutalom díjak elnyerése iránt pályázhatnak 18 életévet betöltött jó és hűséges magaviseletű, havi vagy évi bér mellett szolgáló helybeli vagy idegen illetőségű nőcselédek, akik kizárólag, vagy főleg a háznál, vagy a család egyes tagjainak szolgálatában Arad sz. kir. város törvényhatósági területén egyfolytában legkevesebb 3 éven át gazdájuk megelégedésére szolgáltak, erkölcsileg kifogás alá nem esnek és a cseléd beiratási díjakat pontosan megfizették.

Azon cselédekre nézve, kik a beiratási díj fizetést elrendelő szabályrendelet életbe lépte előtt, vagyis 1882. év előtt léptek szolgálatba s azóta változatlanul mindig egy helyen szolgálnak, a beiratási díj feltétele alól kivételnek.

UJ. MARGIT HAJFESTŐ.

Remekül fest világos valamint sötétbarnára, feketére, bármely haját, szakált, bajuszt, azonnal tartósan, lemoshatatlanul minden nehézség nélkül, előkészület nem szükséges.

Az eljárás a legegyszerűbb, az eredmény a legnagyobb, nem kopik, nem piszkít, az eredetitől meg nem különböztethető csak egy üvegből áll, laikus is végezheti a hajfestőt.

Artalmatlan
nem tartalmaz ólmot
nem tartalmaz ezüstöt
nem tartalmaz rezet.

organikus vegyület

Ára 1 korona.

1505

Készíti:

gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerháza ARADON
1 korona 50 fillér beküldése esetén bérmentve küldi.

Eladó

egy jókarban levő, négy lóerős gáz-

motor

Cím a kiadóhivatalban

Értesitem az igen tisztelt helybeli és vidéki hölgy közönséget, hogy angol és francia női divattermem Deák Ferenc-u. 4. sz. alá helyeztem át.

További szives pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel

Szigetiné Bickel Ilonka.

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben.

Szalkai Arminné

himző- és fehérnemű üzlete
Arad, Weitzer János-u. 3.

Női-, férfi- és gyermek kelenyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 5283

Színes és fehér himzősek, ugyszintén fehérnemű varrások olcsó árban készülnek.

Himzett madeiravászon zsebkendők nagy választékban 1-60 fillérért kaphatók.

Himző és fehérneművarró leányok fizetés nélkül felvétetnek.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy december hó 4-től kezdődőleg ujonan berendezett **házi kenyér**

sütődét nyitok

ahol naponta reggeltől estig **sütéseket és husfűstöléseket elfogadok**, valamint jó friss **házi kenyeret** naponta házhoz szállítok és a t. kereskedő urak kedvezményes árban részesülnek.

Szives pártfogást kér:

Betya Marianné

Deák Ferenc-utca 18. sz.

Tökéletesen kihizott
zsirsértés

7685 mig a készlet tart,
:- kapható :-

MEISTROVICH JÁNOSNÁL,
ARADON.

Magas, hid és vasbeton építők figyelmébe

ajánljuk debrecen—nagyvárad vonal Nagyzomlin állomásán megnyitott homok és kavicsbányák termékeit.

Mivel nagy kiterjedésű bányánk rendes nyomtávu iparvágánnyal van összekötve, bármily nagymennyiségű szállításnak gyors és pontos lebonyolítását biztosíthatjuk.

Olcsó árak. Külön engedélyezett olcsó díjtétel.
Megrendeléseket kérnek

Gerster, Megyeri és Szunyogh

vállalkozó mérnökök.

Bánya: Nagyzomlin. Központi iroda: 7710 Nagyvárad, Pável-utca 20. szám.

1913 **Megjelent** 1913
A MAGYARORSZÁGI SZÁLLODÁK, VENDÉGLŐK ÉS KÁVÉHAZAK
CIMTÁRA
II. ÉVFOLYAM 1913 ÉVRE.
Tartalmaz 1200 helységből.
2286 szál oda címét | 11.239 vendéglő címét | 2260 kávéház címét
Pontos! 15.785 címét! Megbízható!
A címtárban jelölve van a tulajdonos neve, az üzlet cím és berendezése, világítása, fűtés, omnibus, a szállodai szobák számára. A helység lakosságának száma, vasút, posta távirat és telefon állomás, gyógyfürdők stb. stb.
ÁRA: 10 KORONA.
Megrendelhető a Magyarországi szállodák, vendéglők és kávéházak címtára kiadóhivatalánál:
1913 Budapest, V., Pozsonyi-ut 4/d. szám. 1913

Új himző és előnyomda üzlet!

Értesítjük igen tisztelt ismerőseinket és a nagy hölgyközönséget, hogy **Deák Ferenc-utca 32.** alatt egy jól berendezett

himző és előnyomdai intézetet

nyitottunk, ahol is hivatkozva e téren való szakismereteinkre módunkban áll legizlésebb **színes, fehér és arany műhimzőket** elkészíteni, ugyszintén bármilyen komplikált **rajzokat** leggyorsabban előállítani.

Elvállalunk **teljes keletyvet** legrovidebb idő alatti elkészítésére. 7474

Szives pártfogást kérünk

Wirtschaftler Testvérek.

Állami vétel és eladások

Ékszertárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktár

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműk, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvétetnek vagy más tárgyra átcsereztetnek.
Telefon 488. Telefon 488.

!Hölgyek szives figyelmébe!

Értesitem a hölgyközönséget, hogy **női-kalap divattermemet december 4-én Fischer Eliz paletába** az

udvarba **helyeztem át**, hol is a **hatóságilag engedélyezett**

végkiárusítást

tovább folytatom. A még raktáron levő plörös, strucc, fantazie tollakat, valamint

mindenféle téli kalapokat, szalagokat, bársonyokat minden elfogadható árban kiárusítom. :- :- :-

Tisztelettel: 7659

MAJOR JULIA

Ma már
az iri közönség találkozó helye

3468

RÓNA JENŐ

cégnél, a hol pipere, illatszer, bőr-díszmü-
áru és minden e szakmához tartozó cikke-
ket olcsón szerzik be.

Andrássy-tér 18.

Városi és megyei telefon 288.

Megkezdődött
a karácsonyi nagy vásár.

Karácsonyi ünnepek közeledtével
mindenfélé játék, díszmüáruk és
ruházati cikkek, ugyszintén üveg-
és porcellán áruk legcélszerűbb
ajándékoknak legolcsóbb árban
kaphatók a közkedvelt

„Szinházi Versenybazár”-
ban Arad, Szabadság-tér.

Vevőközönség kényelmére az üz-
lethelyiségek az Atzél Péter-ut-
cáig meghosszabbítottak. Külön-
külön osztályok berendezve. ::

A tolongás elkerülése céljából
december 15-ig kivételes olcsó árban

árusítunk. Vétel nem kötelező. Mi-
előtt szükségletét beszerezné, sa-
ját érdeke előzőleg a SZINHÁZI
VERSENYBAZÁRT felkeresni.

5483

Ablakredők

Valódi amerikai önműködő
ablakredőnyök gyári rak-
tára.

Gyermekkoszik

legjutányosabb árakban
kaphatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmü és játék-
áru üzletében 1871

ARAD, Szabadság-tér 21

Legolcsóbb és legjobb cipő be-
szerzési forrás Aradon, Boros
Béni-tér 9. szám.

A n. é. közönség szíves figyel-
mébe ajánlom saját készítményű
kész

férfi-, női- és gyermek-cipő
raktáramat, hol állandóan dus vá-
lasztékot tartok mindennemű leg-
divatosabb és legtartósabb cipők-
ből legolcsóbb árakban. Megrende-
lések gyorsan és pontosan elké-
szítetnek. 5042

Teljes tisztelettel

Czernóczky Imre,
uri- és női cipész.

Nyomtatványok

izléses és esinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

Porszívógépek,

parkettisztító, villany főzőedények
és vasalók, villanyberendezések, vil-
lanyosillárok, dynamogépek, villany-
motorok

olcsón kaphatók:

Kalmár Józsefnél

Aradon,
Salacz-utca 2. szám.

6111

Nem titok többé,

hogy minden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja.
Eltünteti mindenfélé arctisztatlanságot egy csapásra.

420

Ára egy tégelynek 1 kor., Ibolya tolgypor 1 kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD

A legkitünőbb hatásu nyálkaidó
köhögés és rekedtség elleni szer a
Tussinál cukorka, ára egy nagy do-
boznak 60 fillér és a **Tussinál thea**
á 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél
fogva bárki **legszívesebben veszi be.**

gyógyszertárában **ARAD, Andrássy-tér 22. sz.**

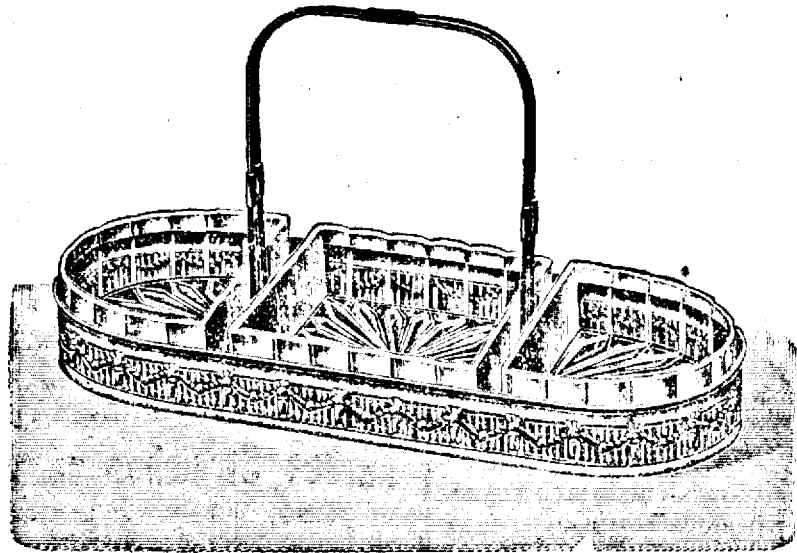
MÉZ

Kitünő, tisztán kezelt **Csemege-mézet** szállít 5 kgr.-mos postabödőnnel, bérmentve utánvétellel 9 koronáért, — **szatmári SZABÓISTVÁN** méhészete Pankota.

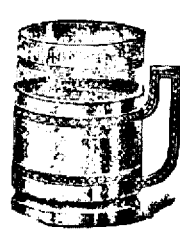
Alkalmi eladás! Kiköltözés miatt

összes raktáron levő áruk mai naptól rendkívüli olcsó árakban lesznek elárusítva

FISCHER MÓR üveg, porcellán, lámpa és diszműáru üzletében Aradon, **Andrássy-tér 20. szám alatt.** Képekerekből a legnagyobb választék a legjutányosabb árak mellé. **Telefon 568.**

3 részes Cabaret oxidált ezüsttűstőzéssel K. 3-60.

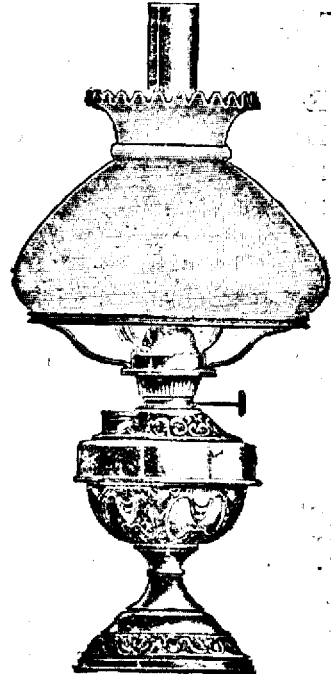
ezüstözött oxidált teapohár K. 1-90, 6 személyes tálca hozzá ezüstözve K 3

Chinaezüst kávé-, v. tea-csésze üvegbetéttel, belül aranyozva, kanállal K 7—

Astallámpa fémből 11-es felszerelés-
tel K. 3-40.

7228

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN
ARAD.

NAGY KARÁCSONYI OCCASIO

Az idei saisonból visszamaradt legujabb női felöltők rendkívül mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

Angol raglanok,
Női divat felöltők,
Plüsch kabátok,
Broccát felöltők,
Szinházi kabátok,
Angol bundák,

Szörme felöltők,
Leánykabátok,
Gyermekefelöltők,
Angol kosztümök,
Divat bluzok,
Pongyolák, Divat aljak.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.